

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knaflova ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knaflova ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za tujostvo: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. Ameriška letno 1 dolar. — Račun poštna hranilnica, podružnica v Ljubljani, št. 10.711.

Kralj Aleksander Zedinitelj mrtev

Jugoslovenskemu narodu!

Naš veliki kralj Aleksander I. je padel 9. oktobra ob 4. popoldne v Marseillu kot žrtev podlega atentata. S svojo krvjo je kralj mučeniško zapečatil delo za mir, radi katerega se je napotil v zavezniško Francijo. Na prestol kraljevine Jugoslavije je po čl. 36. ustave stopil njegov prvorojeni sin Nj. Vel. kralj Peter II. Kraljevska vlada, vojska in mornarica so položili prisego zvestobe Nj. Vel. kralju Petru II.

Vlada kraljevine Jugoslavije, ki vrši začasno na osnovi čl. 45. ustave kraljevsko oblast, je sklicala Narodno predstavništvo k skupnemu zasedanju na dan 11. oktobra, da položi prisego v zmislu čl. 59. in čl. 42. ustave

S svojimi zadnjimi besedami, ki jih je blagopokojni kralj umirajoč jedva izgovoril, je v svojem neizmernem rodoljubju zapustil našemu narodu tole sporočilo:

„Čuvajte Jugoslavijo!“

Kraljevska vlada poziva ves jugoslovenski narod, da to sveto zapoved zvesto in spoštljivo izpolni.

9. oktobra 1. 1934. v Beogradu.

Predsednik ministrskega sveta N. Uzunović s. r.; kmetijski minister in zastopnik zunanjega ministra dr. Dragutin Kojić s. r.; prosvetni minister dr. Ilija Šumenković s. r.; pravosodni minister Božidar Maksimović s. r.; minister za telesno vzgojo naroda dr. Grga Andjelinović s. r.; minister za trgovino in industrijo Juraj Demetrović s. r.; finančni minister dr. M. Djordjević s. r.; minister za gradnje dr. Stjepan Srkulj s. r.; notranji minister Živojin Lazić s. r.; minister za socialno politiko in narodno zdravje dr. F. Novak s. r.; minister vojske in mornarice armijski general M. Milovanović s. r.; minister za gozdove in rudnike dr. Ulmanski s. r.; prometni minister Ognjen Kuzmanović s. r.

Živel Nj. Vel. kralj Peter II.

Beograd, 10. oktobra. Sestavljeno v kraljevskem dovru na Dedinju 9. oktobra 1934 ob 20. uri.

Na povabilo Njegovega kraljevskega Visočanstva kneza Pavla so prišli v dvor: predsednik ministrskega sveta g. Nikola T. Uzunović, upravnik dvora g. Manojlo Lazarević in poveljnik kraljeve garde armijski general g. P. R. Živković. Prisoten je bil tudi prvi adjutant Nj. Vel. kralja divizijski general g. Mil. J. Ječmenić.

Njegovo kraljevsko Visočanstvo knez Pavle je sporočil prisotnim, da je od zunanega ministra g. Bogoljuba Jevtića in maršala dvora g. Dimitrijevića prejel iz Marseille brzozjavno poročilo o atentatu na Nj. Vel. kralja Aleksandra I. in da je Nj. Vel. kralj podlegel.

Po tem sporočilu je Nj. kraljevsko Visočanstvo knez Pavle izročil predsedniku ministrskega sveta g. N. Uzunoviću v prisotnosti gori navedenih kuverto z napisom:

«To je lastnoročna listina, ki sem jo napisal na osnovi čl. 42. ustave kraljevine Jugoslavije dne 3. septembra 1931. leta. Aleksander.

Gospodu ministrskemu predsedniku!

Ta kuverta je zaprta in zapečatena z dvema pečatoma iz rdečega voska, na katerih je vtisnjen grb kraljevega doma.

Predsednik ministrskega sveta gospod N. T. Uzunović je v prisotnosti Nj. kraljevskega Visočanstva kneza Pavla in gori navedenih odprl to kuvertu in v njej našel na modri poli konceptnega papirja akt, podpisan lastnoročno po Nj. Vel. kralju, in ki se glasi:

Po svobodni volji in v svojem najboljšem prepričanju, da s tem najbolje služim interesom moje mile domovine kraljevine Jugoslavije, svojega dragega naroda, kakor tudi mojega kraljevskega doma, odrejam na osnovi čl. 42. ustave kraljevine Jugoslavije, da vršijo v primeru, da prestolonaslednik iz razlogov, naštetih v čl. 41. ustave, ne more vršiti kraljevske oblasti, namestniško oblast:

1. Nj. kraljevsko Visočanstvo Pavle Karadjordjević.

2. Radenko Stanković, senator in prosvetni minister.

3. Dr. Ivo Perović, ban savske banovine.

Kot namestnika kneza Pavla določam armijskega generala Vojislava Tomića, komandanta mesta Beograda, kot namestnika g. Radenka Stankovića Jovana Banjanina, senatorja, in kot namestnika dr. Perovića dr. Zeca, senatorja.

Ta akt sem napisal in podpisal lastnoročno v dveh originalnih izvodih, od katerih bo enega čuvala Nj. Vel. kraljica, drugega pa predsednik ministrskega sveta.

Oba izvoda tega akta sta vložena v ovoji in zapečatena z mojim pečatom. — Aleksander Karadjordjević, kralj Jugoslavije.

Temu protokolu se priloži pravkar navedeni akt od 5. januarja 1934. leta z Bleda.

Prečitali smo in overovili: Pavle s. r.; predsednik ministrskega sveta Nikola T. Uzunović; upravnik mesta Beograda Man. Lazarević; poveljnik kraljeve garde Pet. R. Živković; I. adjutant Nj. Vel. kralja divizijski general N. J. Ječmenić.

Naš kralj Peter II

Ko v neizrekljivi tugi žalujemo ob mrtvaškem odru nesmrtnega kralja Aleksandra I., se upirajo naše oči in ljubeče želje v njegovega prvorojenega sina, ki v tako mladih letih prevzema nase svetlo ime in svetlo dolžnost kralja Jugoslavije. Žalostna novica, da je izgubil svojega vzvišenega, vzornega očeta, je Nj. Vis. prestolonaslednika dosegla v Londonu, kamor se je bil nedavno podal v družbi svojega bratranca princa Aleksandra študirat v neki ondodni zavod.

Komaj dober mesec dni je tega, kar je Jugoslavija manifestirala ljubezen in vdanost kraljevskemu domu ob rojstnem dnevu prestolonaslednika Petra. Vsaka obletnica njegovega rojstva je naš najljubkejši narodni praznik. Ko so pred 11 leti, 6. septembra 1923., topovski strelci oznanili, da se je rodil kraljevič, smo se radostni zavedli, da smo s prestolonaslednikom Petrom dobili poročstvo srečne bodočnosti in neomahljive moči Jugoslavije pod žezlom dinastije Karadjordjevićev. Zadovoljni smo motrili s kraljevskima fediteljema vred, kako se prestolonaslednik krepko in zdravo razvija po duhu in telesu. V zavesti, da prestolonaslednika čaka najvišja dolžnost — vladarja in voditelja naroda — je Nj. Vel. kralj Aleksander že takoj ob pričetku šolanja dal modre smernice za vzgojo in samostojno delo: «Peter mora delati vse, kar delajo njegovi šolski tovariši. Ne more biti nikake izjeme, ker je prestolonaslednik. Ni ga pri delu treba v ničemer odvajati od ostalih otrok. Najprej dolžnost, potem vse drugo!»

Pod stalnim nadzorstvom svojih roditeljev in z izvrstnim učiteljem je Nj. Vis. prestolonaslednik Peter dokončal osnovno šolo, letos pa se je šel izpopolnjevati v srednjo šolo na Angleško. Ze do-

slej je poleg duševnih vrlin pokazal veliko spretnost v telesnih vežbah. Na čelu Sokola kraljevine Jugoslavije je od pričetka decembra leta 1929., ko je modri vladar Aleksander s posebnim zakonom ustvaril temelj novemu zdravemu razvoju jugoslovenskega rodu. Za vojsko, hrbtnico naše države, je Nj. Vel. kralj Aleksander zvezal z rojstnim dnem svojega prvorojenega sina najsvetlejši spomin na 6. september 1931., na apoteozo naše vojne slave, ko so z lovrom ovenčani polki shranili svoje stare, preizkušene zastave na Oplencu ob grobu kralja Petra Velikega Osvoboditelja. Ob zadnjem slovesu vojske in vsega naroda je bila zastavam še enkrat izkazana zadržanja, najvišja čast, in tisti dan so ne še enkrat za vso bodočnost opomnili na veliko delo, ki je bilo storjeno na krvavih bojiščih od Dunava, Save in Drine do Kajmakčalana. Opomnile so nas na osvobojenje in zedinjenje, nato so bile odnesene v veličastno grobnico na Oplencu, a na njihovo mesto so stopili novi prapori, ki naj pri vseh polkih naše vojske dalje čuvajo viteško tradicijo. Kako vzvišeno, kako plemenito je bilo to dejanje Nj. Vel. kralja Aleksandra na prestolonaslednikov rojstni dan 1931., tega se bolj in bolj zavedamo v teh hudih dneh!

Naš mladi kralj Nj. Vel. Peter II. je že mnogo lepih dni preživel v objemu ljubljene Slovenije. Ne samo poleti, v bogati prelesti gorenjske prirode in sveži idiličnosti Blejskega jezera, marveč tudi sleherno zimo se nam je vračal v našo belo svežino in si krepil telo in duha za bodoče težke naloge. Dal Bog, da bi se nam vedno srečen vračal tudi poslej!

V svetlem spominu nam ostane za vselej 6. september 1931., ko smo v Ljubljani odkrili spomenik hvalečnosti Osvoboditelju, dedu sedanjega našega mladega kralja. Ime, zgled in žrtvo-

vanje blagopokojnega kralja Petra Velikega Osvoboditelja bodi za vse bodoče čase zvezda vodnica kraljevini Jugoslaviji, njegov dobri duh naj spremlja mladega kralja Petra II. v bodoče dni!

Slava kralju Petru Velikemu Osvoboditelju!

Slava kralju Aleksandru I. Velikemu Zeditelju!

Naj živi Nj. Vel. kralj Peter II. in ves kraljevski dom!

Sklicanje narodnega predstavništva

Narodna skupščina in senat sta sklicana za četrtek, 11. oktobra.

★

Narodno žalovanje

Državni odbor za pokop je odredil, da se je objava smrti Nj. Vel. kralja Aleksandra izvršila 10. t. m. v prestolnici in v vseh krajih z zvonjenjem po vseh cerkvah. Zvonjenje se bo ponovilo po dnevu, ko bo telo blagopokojnega kralja prispelo v domovino, do pokopa. Zvonilo se bo vsako uro po pet minut od 6. do 18. ure. Na vseh javnih zgradbah se do nadaljnje odredbe izobešijo črne zastave. Vsi državni uradniki so položili 10. t. m. prisego zvestobe novemu kralju Petru II. po predpisih zakona o uradnikih.

Kako se je izvršil zločin?

Po plodonosnem obisku v Sofiji se je vkrcal naš kralj na vojno ladjo «Dubrovnik», da poseti še Pariz in položi s tem varne temelje za mir in srečo države. Toda ko se je v torek popoldne okrog 4. ure kralj v francoski luki Marseille izkrcal, je bil nanj izvršen revolverski atentat. Kralj Aleksander je ob 16.05 zapadno-evropskega časa stopil na francoska tla in vstopil z zunanjim ministrom Barthoujem v avtomobil, ki se je takoj nato odpeljal v smeri proti policijski prefekturi. Približno 50 m od pristanišča je počilo naenkrat šest do osem revolverskih strelcev, ki so kralja ranili na prsih in, kakor menijo, tudi na glavi. Visoki gost se je takoj onesvestil, zunanji minister Barthou, ki je bil tudi ranjen, mu je v naglici odprl obleko. Opazila se je kri na prsih. Policija je takoj razpršila zbrano množico, pri čemer je bilo več oseb ranjenih. Atentat je bil izvršen nasproti borze. Kralja so nezavestnega odpeljali na policijsko prefekturo, kjer je kmalu nato izdihnil. Nj. Vel. kralja Aleksandra so položili na mrtvaški oder v policijski prefekturi. Oblečen je v generalsko uniformo z odlikovanji, med njimi tudi z odlikovanjem legije časti. Preko njegovega trupla je razprostrta jugoslovenska trobojnica. Njegovo obličje je mirno. Ob mrtvaškem odru sta postavljeni dve častni straži, tik ob odru pa kleči njegov zvesti sluga in joče.

Kdo je atentator?

O atentatu na Nj. Vel. kralja Aleksandra so poročali iz Francije naslednje podrobnosti:

Nj. Vel. kralj se je v družbi zunanjega ministra Louisa Barthoua in vodje častnega vojaškega spremstva, ki je bilo dodeljeno kralju Aleksandru, generala Georgesu, odpeljal iz pristanišča po ulici Cannebiere mimo marseilleske borze. Avtomobil je moral tedaj pričeti voziti nekoliko bolj počasi, v tistem hipu pa je skočil predenj atentator, ki je naglo oddal iz revolverja krog 10 strelcev proti avtomobilu. Kralja sta zadela dva strela, eden v sree, drugi v gornjo desno stran trebuha. Zadeta sta bila tudi general Georges in zunanji minister Barthou. Onesveščenega kralja je avtomobil z vso naglico prepeljal na marseillesko prefekturo, kjer pa je kmalu izdihnil. Zunanjega ministra Barthouja in generala Georgesu so z drugim avtomobilom nemudoma prepeljali v javno bolnišnico. Skoraj istočasno kakor jugoslovenski vladar je v bolnišnici umrl tudi francoski zunanji minister Barthou.

Prvi trenutek, ko je bil atentat izvršen, je obstala vsa množica kakor prikovana, nato pa je vsa hkratu vdrla proti atentatorju. Kakor iz uma, je policijski poveljnik atentatorja skoraj presekal s sabljo. Atentator, ki je streljal skoraj na slepo, saj je bil tik pred avtomobilom, je ranil tudi dva stražnika in tri druge ljudi, med njimi dve ženski. V Marseillu je strašni dogodek napravil nepopisen vtis. Zastave, ki so bile izobešene v pozdrav visokemu kraljevskemu gostu, so bile takoj spuščene na pol droga. Zvečer so ostali vsi lokali zaprti, vse prireditve so bile odpovedane.

Nj. Vel. kraljica je bila v hipu, ko se je po svetu razširila vest o kraljevi smrti, baš na železniški postaji v Rocheju v Savoiji. kamor se je pripeljala z vlakom preko švicarske meje, da bi nadaljevala pot proti Parizu.

Ob 18. se je sestal pod vodstvom predsednika Doumerguea ministrski svet, ki je proglasil splošno narodno žalovanje. Vlada je takoj izrazila najgloblje sožalje jugoslovenski vladi in odredila, da jo pri žalnih svečanostih ob truplu jugoslovenskega vladarja zastopata minister Herriot in Tardieu, ki sta se s posebnim vlakom že odpeljala v Marseille.

Atentator je dne 20. decembra leta 1899. v Zagrebu rojeni Peter Ka-

Prijeten vonj po zelenečih smrekah

Perilo, ki tako prijetno po svežem diši, nam prija in ga radi nosimo. Tako lepo čisto bo perilo vselej, če ga boste prali po Schichtovi metodi: zvečer ga namočite z Žensko hvalo — zjutraj ga operite s Schichtovim terpentinovim milom!

To je vse delo, če perete po

SCHICHT OVI
M E T O D I

ST. 3 1-34

lemen. Ko je prodril kordon civilne garde in kordon policije na konjih ter bil že tik ob kraljevskem avtomobilu, je šofer oddal proti njemu več strelcev, a ga ni zadel. Šoferjevi strelci so ranili dva policijska organa in neko žensko. V hipu je zavlada tolika zmeda, da si ni mogoče ustvariti resnične slike o dogodku, čeprav je bilo pristonih na tisoče prič.

Atentator je bil ubit na mestu. Razbesnela množica pa ga je nato še linčala.

V atentat je zapletenih še več oseb. Dosedaj je bilo aretiranih 12 sumljivih oseb.

Atentator Peter Kalemec je dobil letos 30. maja redni potni list in se je pripeljal v Francijo 28. septembra.

Nakaj podrobnosti o atentatu

V trenutku, ko je bil atentat izvršen, je imel zločinec pri sebi dva revolverja in eno bombo.

Beograd, 10. oktobra. Na marseilleski prefekturi so snoči zdravniki takoj vbrizgnili kralju posebne preparate v vene, da bi se njegovo truplo ohranilo do prenosa v Beograd. Vso noč so velikega pokojnika čuvala častne straže oficirjev iz njegovega spremstva, marseilleske garnizije in francoske vojne mornarice. Najbrž bo prepeljala vladarjevo truplo v domovino vojna ladja «Dubrovnik».

Poročevalec «Politike» je po ljubeznivosti šefa za javno varnost v Marseilleu Calesea, videl truplo atentatorjevo. Atentator je bil visoke in močne rasti. Na glavi je imel rano od sablje in sledove strela, ki mu je prodril v možgane. Na desni strani prsi ga je zadel drug revolverski strel. Gla-

vo ima vso pobito, usta odprta. Zanimivo je, da ima

na levi roki znake VMRO z mrtvaško glavo in bolgarskim napisom «Svoboda ali smrt!»

Dognano pa je, da je bil njegov potni list izdan od češkoslovaškega generalnega konzulata, vendar pa vse kaže, da je bil ta potni list ponarejen. Na potnem listu sta tudi besedici «za konzulat» namesto «pro konzulu», kakor bi se moralo v češčini glasiti. Nadalje vse kaže, da je ponarejen tudi vizum jugoslovenske policije in vizum omejnega konzulata. Tudi znaki na roki so mu bili vžgani bržkone zato, da bi preiskovalci zašli na napačno sled.

Morilec je imel novo obleko, ki si jo je pred kratkim nabavil v pariškem magazinu Belle Gardaniere. Tudi rjave čevlje si je kupil pri Goustavu Bizetu v Parizu.

Eden izmed očitvidcev atentata je opisal, kako je bil v bližini, kako je ljudstvo nad vse radostno vzklikalo kralju, ko se je pripeljal mimo in z nasmehom na ustih odzdravljaj navdušenim manifestacijam. Nenadoma pa je neki velikan, ki je imel glavo obrito, skočil naprej,

se pogнал na stopnico avtomobila in oddal pet revolverskih strelcev iz ogromnega parabelluma.

Kraljevsko spremstvo se je hkrati obrnilo proti levi strani. Eden izmed spremljevalcev, ki je bil atentatorju najbliže, ga je nekajkrat udaril s sabljo po glavi. Toda kralj je bil že zadet in se je zgrudil na pod avtomobila. Poleg njega se je zrušil tudi zunanji minister Barthou in nato še general Georges. Avtomobil se je za trenutek ustavil, nato pa so se nenadoma čula rezka povelja in voz je z vso naglico odbrzel na prefekturo.

Morilec je imel potni list na ime Peter Kelemen, star 40 let. V lažnem potnem listu je bilo navedeno, da je bil izstavljen v Zagrebu. 28. septembra je atentator prispel v Francijo in je francosko mejo prestopil pri Vallorbeu. Po navedbah njegovega potnega lista je bil rojen v Zagrebu, kjer je imel trgovino.

Ko je izvršil atentat, je imel pri sebi dva revolverja in eno bombo.

Čim je oddal nekaj strelcev, si je naperil revolver v usta, da bi izvršil samomor. Toda polkovnik Violet ga je udaril s sabljo po glavi in ga prevrgel, šofer pa je pričel streljati nanj iz svojega revolverja. Tedaj je atentator, čeprav je že ležal na tleh, streljal še nadalje in zadel več ljudi, med njimi neko ženo in dva policijska agenta. Tudi orožnik Carlen je bil hudo poškodovan in dvomijo, da mu bodo rešili življenje.

priljubljenost, da nosimo odgovornost v najhujših dneh naše države. Nočem trditi, da so naše, nasproti drugim državam precej dobro urejene razmere naša zasluga, vendar pa smo bili pri tem delu činitelj, ki ga ni mogoče podcenjevati.

Uspehe naše države v zunanji politiki moramo pripisati smeri, ki jo je začrtal naš vladar. Tež politiki smo tudi mi dali svoj prispevek in bili mali sodelavci te velikopotezne politike.

Nas napadajo, da smo reakcionarci (nazadnjaki). Če to velja za naše stališče proti tistim, ki iščejo pomoči od zunaj za svoje politične ideje in ki si postavljajo za svoj cilj, kar je v nasprotju s temeljnimi načeli naše države, ali ki hočejo svoj politični program ustvariti z nezakonitimi sredstvi, potem pravimo, da smo še premalo reakcionarni. Prišli smo do veljave v času, ko v evropskem političnem življenju prevladujeta dve skrajnosti, čisti parlamentarizem in diktatura v raznih oblikah. Žal je naš parlamentarizem doživel svoj polom leta 1928.

Našim političnim razmeram in narodu, ki se šele razvija, čisti parlamentarni režim nikakor ne ustreza. To sem javno trdil že tedaj, ko sem bil član demokratske stranke. Diktatura, kakor se pojavlja v večjih ali manjših zelo naprednih državah, pa tudi ni v skladu z našimi razmerami. Zato smo morali najti drugo obliko, ki bolje ustreza razmeram in duhu našega naroda. Ohraniti smo morali načelo demokracije, obenem pa ga združiti z načelom avtoritete (močne roke).

V tem pogledu mislim, da je ustava, ki nam jo je vladar poklonil, popolnoma primerna za naše potrebe in naše razmere. Ta stran naše ustave je najboljša izdelana in zapopadana v našem strankarskem programu. Mi smo se v tem oziru obvezali, kakor se sploh obvezali za smer politike, ki jo je uvedel Nj. Vel. kralj dne 6. januarja 1929. in v ustavi 3. septembra 1931.

Naravno je, kar sem že poudaril, da smo pri tem delu napravili tudi napake, mislim pa, da so dobre strani našega dela še vedno močnejše in večje od naših napak.

Jugoslovenska nacionalna stranka je edini odgovorni politični činitelj, s katerim naš narod lahko sodeluje pri državni oblasti. Zato je čisto naravno, da se v njej zberejo vsi, ki hočejo v našem javnem življenju sodelovati.

ZBOR JNS V VALJEVU.

V Valjevu je bila prejšnjo nedeljo konferenca JNS za valjevski, podgorski, posavsko-tamnav-

Delo in naloge JNS.

Minister za telesno vzgojo dr. Andjelinović o vlogi Jugoslovenske nacionalne stranke v našem političnem življenju

Na sreskem sestanku JNS je imel minister za telesno vzgojo dr. Grga Andjelinović daljši govor o sedanjem političnem položaju. Pri tem se je spomnil političnih strank izpred vojnega časa, ki so bile organizirane v skladu s tedanjimi razmerami našega naroda. Svojo tedanjo nalogo so v nekdanji svobodni Srbiji, v Črni gori kakor tudi v Avstro-Ogrski popolnoma v redu vršile. Stranke morajo biti — je izvajal dr. Andjelinović — izraz razmer, v katerih narod živi, zato se je po zedinjenju pojavila potreba, da spravimo svoje politično življenje v soglasje z novimi razmerami v naši državi. Zato so naše stranke kolebale, ker se še niso znašle med starimi izpred vojnega časa in novimi političnimi razmerami po zedinjenju. Stare stranke tega seveda niso mogle takoj storiti in so zato zahtevale barantanje med starimi zahtevami in novimi potrebami. Priznati pa je treba, da so to hotele doseči na pošten način. Stranke pred 6. januarjem leta 1929. so imele mnogo slabih strani in mnogo napak, priznati pa jim je treba tudi razne dobre strani njihovega dela. Vsi smo več ali manj pripadali starim strankam. Ni treba, da se tega sramujemo. Delali smo v tedanjih razmerah tako, kakor smo mislili, da bo najbolje. 6. januar 1929. pomeni tretjo dobo v razvoju naših političnih strank. Politično življenje je bilo za trenutek ustavljeno, vendar ga je nova ustava vnovič poklicala k življenju. Stranke so se morale prilagoditi novim razmeram in novim naziranjem ljudstva o političnem življenju, če so hotele poseči kot koristno orodje v državno politiko.

Mi smo svojo stranko postopno organizirali in jo izpopolnjujemo v skladu s temeljnimi načeli naše države. Zato smo prevzeli tudi dolžnost, da

smo nosilci in odgovorni činitelji nacionalne politike. Stranko smo ustanovili v najhujših političnih in gospodarskih časih. Pri svojem delu in pri organizaciji stranke smo lahko grešili in delali napake, kakor to delajo vse politične stranke, zlasti mlade in na novo ustanovljene, vendar pa se nam je posrečilo ustvariti stranko, ki obsega vse dele našega naroda in ki je tako rekoč enotno razširjena po vsej državi.

Hkratu smo imeli v tistih hudih časih pogum, da prevzamemo odgovornost za državno politiko in da jo podpiramo tudi v času, ko to ni bilo vsakomur všeč. To je naša zasluga, ki nam jo bodo morali v bodočnosti priznati. Prepričan sem, da se bomo pri tem delu tako kot stranka kakor kot politični voditelji s časom izčrpali. Po mojem mnenju so stranke zato tu, da v določenem času izvrše naloge, ne da bi pri tem varovale sebe. Omeniti pa moram, da sedaj, žal, ne vidim možnosti, da se v doglednem času vzporedno z nami razvije druga politična stranka, ki bi mogla za nami prevzeti breme javnega dela na svoja ramena. Povratek k staremu in k starim načelom ne rešuje vprašanja. Takim političnim organizacijam ne moremo priznati politične ravnopravnosti. Moje osebno mnenje je, da mora stranka prevzeti polno odgovornost in da je treba izročiti popolno oblast v obliki političnega monopola, da pa se mora na drugi strani pojaviti tudi druga jugoslovenska stranka, ki naj po nekem času prevzame delo prve, ko se ta izčrpa.

Kako stoji zdaj stvar? Jugoslovenska nacionalna stranka je edina, ki lahko pokaže plodove svojega dela in na svoje uspehe. Poleg vseh nedostatkov moram zopet naglašati dve dejstvi: našo enotno razširjenost po vsej državi in našo

Milka Adamičeva: 11

POLKOVNIKOV GROB

Sabina? Nje zdaj ne more več ljubiti; v tem trenutku jo skoro sovraži. Le s težavo se je bila premagala, da jo je obiskala. Toda svoji obljudi je hotela ostati zvesta. S krvavečim srcem se je bila resnično odrekla Andreju in ga žrtvovala njej, ki si je bila prva prilastila pravico do njega.

«Zakaj neki sem jo prosila oproščenja?» je pomislila Danica.

Občutek ogabnosti je pričel znova s podvojeno silo vstajati v njej. Do onemoglosti izmučena se je sesedla na bližnji klopi.

Počasi se je pomirila in z naslodo se je predala pomladnim žarkom. Tako dobro ji je delo to ogrevanje in mislila ni na nič drugega kakor na to, da jo boža tu nebeški prijatelj, sonce, s svojo toplo nežno roko ter da ji nalahno odrija s duše hudo breme, ki jo teži. Tako vsa se je vdala tej tolažbi in obšlo jo je, da bi zaspala... na tej klopi... zaspala za zmerom... Da bi jo zagrnilo pozabljenje, ki bi ji za trajno ohladilo pekoče rane v srcu... da bi postala neobčutna za vse, za vse... Da, tudi občutke ugodja bi žrtvovala, če bi le prestalo za vselej skeleti v duši.

Babica!... Andrej!...

Solnce je zakril oblak in hladni veter je zavel od vzhoda, da jo je streslo. Kakor predramljena je odprla oči in pomislila na to, da bi šla domov.

Domov? Ali je zdaj še sploh imela dom? Zdaj je sirota brez svojcev. Babica... Andrej... Ni jih več. Tudi Andreja ni več! Nikogar ni, ki bi jo ljubil, nikogar.

Danica se je dvignila. Zagrnila si je obraz s pajčolanom, skozi katerega so ji udarjale solze, ter se napolila po pešeni poti. Večer je zavel močnejše, da ji je vzvalovil kopreno.

Počasi je odhajala med popjem, ki je brstelo in se poganjalo v novo življenje.

Naslednji dan je spravila babičino pohištvo v podstrešno sobo, ki jo je vzela v najem do konca šolskega leta. Gospodar ji je šel na roko in ji prepustil sobico za nizko ceno. Proti večeru je sklenila odpotovati nazaj v Suho polje. Ni je motila neugodnost vlaka, niti to, da bo morala skoro ponoči hoditi v Suho polje. Hotela je čimprej odto. Bila je vesela, ko je naposled sedela v vlaku in čakala na odhod. Toda vlak se dolgo ni premaknil. Potniki so govorili, da se je na vmesni postaji dogodila nezgoda, da se je iztiril tovorni vlak in da se bodo zato odpeljali štiri ure kasneje. Tudi to je ni motilo. Še na misel ji ni padlo, da bi izstopila. Menda je bila res nekoliko spala, kajti ko se je predramila, je bil vlak že v polnem teku. Šumno je brzel med polji in gozdovi in bljuval krvavo peno iz svojega črnega trupa.

Danica se je za trenutek zazrla van v temo, a takrat je stopil z vlažne okenske šipe njen lastni žalostni obraz in zaslišala je kolesa pod seboj, ki so ropotala kakor v taktu: «Sama, sama!»

Danici se je zajedala njih pesem vedno globlje v dušo: «Sama, sama.» Solze so ji zapolzele po bledem obrazu in se spajale s črnimi nitkami njene koprene.

Na postaji je ni pričakoval nihče. Kdo bi tudi? Komu naj bi bila sporočila svoj prihod? Andreju? O da, on bi bil prihitelj, saj je Danica dobro vedela koliko trpi zaradi nje. Čakal bi jo... da, čakal bi jo! Toda njega je bila že davno žrtvovala Sabini. Ne, ta rana je bila še preveč odprta, zato je Danica z vso silo zatirala misli, ki so ji silile k Andreju, k edinemu živemu bitju, ki je vezalo njeno mlado življenje na ta svet. A vsaka zatrta misel jo je skelela in žgala tem huje in preko teh živih ran se je poganjala Danica v naročje mrtvim, k spominu na pokojno babico, ki je odnesla s seboj toliko ljubezni za njo.

Danica jo je hotela oživiti s svojimi gostimi solzami in vzdihii. Obteževala si je vest z očitki do babice, ki ji je bila vračala tako medlo njeno toplo ljubezen.

Sredi trga se je ustavila. Bilo je že zgodaj. Mrzlo marčevo jutro je bilo zavito v gosto meglo. Ni vedela, kaj bi. Tako brez volje je bila, brez smotra se ji je videlo vse njeno početje. Začutila se je kakor mrtev list, ki ga nese val življenja.

Drgetala je od mraza in neprespance noči. Zaželela si je nečesa toplega, zato je stopila k Ulčku, kjer ji je bilo še najbolj znano.

Natararica, ki je pometala po veži, jo je povedla v sobico, prav ono, kjer sta takrat sedela

ski, posavski, kolubarski in tamnavski srez. Konferenci je predsedoval predsednik sreskega odbora narodni poslanec Kosta Aleksić, ki je po otvoritvi izrazil najprej globoko zvestobo vsega naroda in vse stranke Nj. Vel. kralju. Njegove izjave so zborovalci sprejeli z navdušenjem. Kot zastopnik vlade je govoril minister za telesno vzgojo dr. Andjelinović, o programu in dolžnostih stranke in njenih pristašev pa generalni tajnik stranke minister dr. Albert Kramer. Oba govora so zborovalci sprejeli z največjim odobravanjem.

Na podlagi referatov delegatov posameznih srezov je konferenca sprejela resolucijo, ki

1. izraža popolno soglasje z vodstvom stranke in odobrava politiko vlade tako na mednarodnem kakor na notranjem področju;

2. protestira proti vsem, ki skušajo rušiti vero v narodno edinstvo, zanašajo zmedo v narod in skušajo sejati plemensko ali stanovsko mržnjo;

3. naglašuje nujno potrebo ureditve gospodarskih vprašanj, da se čimprej dvigne gospodarska moč kmeta in malega obrtnika in da se prilagodi cene poljskih pridelkov cenam industrijskih izdelkov;

4. zahteva, da se energično nadaljuje delo stranke za ureditev gospodarskega in kulturnega življenja jugoslovenskega naroda in

5. predlaga, naj se vodstvu stranke sporoče vse potrebe prebivalstva, zlasti gospodarskega, kulturnega in prometnega značaja, in da naj vodstvo stranke posreduje pri vladi, da se tem potrebam čimprej ustreže.

Predsednik konference poslanec Aleksić je predlagal po navdušenem sprejemu te resolucije pozdravno brzojavko predsedniku vlade gospodu Uzunoviću, kar so zborovalci takisto navdušeno sprejeli.

GOSPODARSTVO

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na ptujskem sejmu so bile 2. t. m. cene za kilogram žive teže: kravam 2 do 3.50, telicam 3 do 3.75, volom 3 do 3.50, bikom 3 do 3.50 Din. Konji so se prodajali po 750 do 3700 dinarjev.

SVINJE. Na mariborskem sejmu so bile dne 5. t. m. cene prascem 5 do 6 tednov starim 50 do 70, 7 do 9 tednov starim 80 do 90, 3 do 4 mesece

starim 130 do 160, 5 do 7 mesecev starim 250 do 300, 8 do 10 mesecev starim 350 do 400, enoletnim 600 do 750 Din; kilogram žive teže 5 do 6 Din, mrtve teže 8 do 9 Din.

HMELJ. Poživiljenje trgovine v zadnjem tednu in z njo zvezano učvrščenje cen je trajalo do nedelje. V začetku tega tedna pa se je trg zopet umiril, kar se spravlja v zvezo s prepovedjo hmelja v Anglijo (od 20. t. m. naprej). Cene so ostale neizpremenjene in se gibljejo med 20 do 40 Din za kilogram, kakršna je pač kakovost.

Vrednost denarja

Na borzi smo dobili v devizah (prišteje se premija v višini 28.50 odstotka):

1 holandski goldinar za 23.02 do 23.13 Din;

1 nemško marko za 13.65 do 13.75 Din;;

1 dolar za 33.47 do 33.75 Din,

100 francoskih frankov za 224 do 225 Din;

100 češkoslovaških kron za 141 do 142 Din;

100 italijanskih lir za 291 do 293 Din.

Vojna škoda se je trgovala po 352 Din, investicijsko posojilo pa po 72 dinarjev. Avstrijski šiling se je trgoval v zasebnem kliringu po 8.10 do 8.20 Din.

Sejmi

15. oktobra: Planina, Oplotnica, Nadlesk, Murska Sobota;

16. oktobra: Kočevje, Loče, Sv. Filip v Veračah;

17. oktobra: Loka pri Zidanem mostu, Pristava, Ljubljana;

18. oktobra: Vojnik, Mozirje, Lukoviča, Trbovlje, Radohova vas, Guštanj, Bohinjska Bistrica, Podsreda, Kandija;

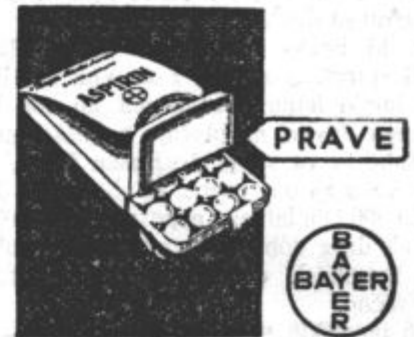
20. oktobra: Črensoveci;

21. oktobra: Slivnica, Celje, Cerklje (Kranjski srez), Dolsko, Mala nedelja, Žiri, Črna, Lesce, Sv. Peter pod Sv. Gorami, Zubina (Iltijski srez). Opomba: Kjer je navada, se vršijo ti sejmi drugi dan.

Kratke vesti

— **Kmetijske zgradbe.** Kmetijsko ministrstvo je začelo izdajati načrte za vzor e kmetijske zgradbe v posebni seriji knjižic. Načrte za hiše in druge kmetijske zgradbe je izdelal osrednji higijenski zavod v Beogradu.

— **Nakupne cene za zlato.** Narodna banka plačuje za čisto zlato po 50 Din za gram. Kovano

ASPIRIN tablete imajo z ene strani vtisnjen „Bayerjev križ“ „a z druge strani ime „Aspirin 0.5“.

ASPIRIN

Mala tableta z velikim učinkom.

V. z. „Jugoslav. k. d.“ Zagreb.
Oglas je reg. pod S. Br. 17.314 od 25. VI. 1934.

zlato se plačuje: napoleonder 308, ameriški dolarji , avstrijski zlatnik za 20 kron 317, za 10 kron 179, turška lira 344, nemški zlatniki za 20 mark 371.50 in zlati funt 379.50 Din za komad.

Koliko se plača za zdravljenje v bolnišnici

Minister za socialno politiko in narodno zdravje dr. Novak je predpisal pravilnik o plačevanju bolniških taks za zdravljenje v državnih bolnišnicah. Novi pravilnik v celoti ustreza svojemu namenu spričo današnjih težavnih gospodarskih in socialnih razmer. Navajamo v naslednjem vse njegove bistvene določbe:

Za oskrbovanje v državnih bolnišnicah (izvzete so bolnišnice za duševne bolezni) ne plačajo davčni obvezanci z letnim neposrednim davkom do 100 Din, odštevši zgradarino hiše, v kateri stanujejo in od katere nimajo nikakega dohodka, nikakega bolniškega troška v III. razredu. Dnevna taksa je v III. razredu je po neposrednem letnem davku naslednja: Kdor plačuje neposrednega (direktnega) davka 100 do 150 Din, plača 10 Din dnevno, od 150 do 200 Din 20 Din dnevno, od 200 Din dalje pa 25 Din dnevno. Dnevna taksa

z Andrejem, in Danica se je živo spomnila lepih trenutkov, ki jih je preživela tisti večer. Kako lepa in prijetna se ji je videla sobica takrat, a danes se ji je zdelo tu vse tako odurno. Tla, ki so bila pravkar pometena, so bila na debelo poškrapljena, da so se videla kakor pomazana z madeži od črnih. Mrzlo je bilo. Dekla se je leno pripravljala, da zakuri v malo železno peč.

Ko je Danica dobila juhe, je vstopil Bert. Malo začudeno je pogledal dekle v črnini, ki je jedlo s tolikim tekom. Njen obraz je bil droben, skoro vel, in oči ni niti dvignila iznad krožnika.

«To je učiteljica iz Suhega polja», mu je mimogrede pošepnila natakarcica.

«Prav danes se peljem tja po malega teleta», se je naglo obrnil Bert k učiteljici. «Mogel bi vam prihraniti nekoliko pešpoti.»

Danica je bila vesela in je rada sprejela njegovo ponudbo. «Na deželi smo ljudje skoro enaki. Medsebojna potreba nas veže in spaja v ljubezni», si je dejala v mislih, ko je sedela na Bertov mesarski voziček.

Sicer pa je bila nekoliko topa za vse, kar se je dogajalo okoli nje, in niti ni opazila, kdaj sta privozila med dolge trške njive, ki so ležale na obeh straneh ceste.

Oči je imela nepremično oprte v konjev hrbet in brez misli je opazovala svetlo vprego, ki se je pregibala na njem.

Bert je vozil naglo. Nekajkrat je izkušal učiteljico ogovoriti, toda bila je globoko pogreznjena vase in ni ničesar odgovorila.

Megle, ki so se bile prej nekoliko dvignile, so se pričele spet nižati. Kopičile in vezale so se v umazanosiive cule, dokler ni pričelo narahlo pršiti.

Bert je spet pognal in privihal ovratnik. Ko je videl, da se učiteljica ne zmeni za dež, ji je ljubeznivo sam odprl dežnik. Narahlo se mu je zahvalila, a nato je bila spet vsa zamaknjena, oči uprte v konjev bok, na katerem je zdaj opazovala kapljice, ki so udarjale nanj, se razlivala in vlekla kakor dolge rjave niti. Vse vprek, vzdolž in počez. To opazovanje je bilo tako prijetno, da jo je zazibalo v neke vrste počitek. Pred vasjo je dvignila glavo. Kakor presenečena je razprla oči. Voznik jo je vozil naravnost na Gablovo dvoirišče.

«Ne, ne!» ji je kakor štok prišlo z usten, toda Bert je ni slišal in je že potegoval vajeti prav pred vrati gostilne.

Danica je obsedela kakor otrpla in nemo stiskala v desnici dežnik.

Kako bedna je bila videti v tem trenutku. Mokra koprena se je cunjasto ovijala črnega plaščka in obrazek je bil videti sredi te črune kakor uvel rumen cvet.

Bert je odpenjal konja, iz gostilne pa je stopila na prag Meta.

Še vedno je neodločno sedela na vozu, toda stara gospodinja jo je spoznala in jo z vso ljubeznivostjo povabila v hišo.

Bila bi najrajši zajokala, ko jo je starka tako materinsko sprejemala.

Saj je vedela, da spada edino sem s svojo razbolelo dušo...

Rada bi bila vprašala po Andreju, a ni smela, čutila je, da še ni dovolj močna za to.

V sobi je bilo prijetno toplo. Bert je pristopil k mizi, kjer je sedela Danica. Zal fant je bil in šele zdaj se je spomnila Danica ter se mu zahvalila za uslugo. Hotela je poiskati v torbici napitnino, toda pravočasno je opazila, da bi ga s tem le užalila.

Bert je izpil kozarček slivovke in nato krenil v vas. Danica pa je morala pripovedovati radovedni Meti vse od početka, kar je bila žalostnega doživela v mestu, o smrti, o pogrebu babice, in to pripovedovanje ji je bilo silo hudo.

Meta je prinesla tople kave in šarklja ter hotela še in še vedeti.

Danica bi bila rada vedela, kje je Andrej, vendar se ni upala o tem govoriti, da je ne bi že vprašanje samo potegnulo s tira. A skoro vsa kri se ji je strdila v žilah, ko so se trenutek nato odprla vrata in je vstopil Andrej. Bil je napravljen za pot, kakor da mora oditi kam daleč.

Presunjeno jo je pogledal, kakor da ne verjame prav očem, a potem se ji je naglo približal in ji krepko stisnil njeno mrzlo roko.

«Moje sožalje!» je komaj razločno zamrmral in se nato obrnil h gospodinjici: «Pa prinesite zajtrk tudi meni sem. Meta!»

Trenutek, ko je Meta odšla, je izkoristil in poljubil Danici obe roki.

(Dalje prihodnjič.)

v II. razredu je 40 Din, v I. pa 80 Din, ne glede na višino letnega davka.

Vdove, ki imajo več kakor tri maloletne otroke, ali starešine za drug z enakim številom otrok, ki imajo letno predpisanih do 400 Din neposrednega davka, ne plačajo bolniških stroškov za sebe in za svoje družinske člane. To seveda ne velja za one osebe, ki plačajo do 200, odnosno do 400 Din letnega neposrednega davka, a imajo kak drug dohodek: vrednostne papirje, denar v hranilnici, delnice, koncesije proste davka in slično.

Nikakih bolniških stroškov ne plačajo — ne glede na višino davka — vse one osebe, o katerih se dá ugotoviti, da bi plačilo bolniških stroškov ogrozilo njihov ali njihove družine gospodarski obstanek.

V državnih bolnišnicah za duševne bolne ne plačajo bolniških stroškov davčni obvezanci z letnim neposrednim davkom do 400 Din. Oni preko 400 Din pa plačajo v III. razredu po 20 Din dnevno. V II. razredu je dnevna taksa 40 Din, v I. razredu pa 80 Din ne glede na višino letnega neposrednega davka. Neozdravljivo bolni, ki leže v bolnišnicah za duševne bolne v III. razredu več kakor dve do pet let, plačajo za to dobo polovico gornje takse, od petega leta dalje pa prevzame bolniške stroške država. V dobo se všteje tudi čas, ki ga je bolnik prebil na opazovanju. Ob povračanju v bolnišnico se prej prebita doba prišteva.

V banovinskih, mestnih in zasebnih bolnišnicah s pravico javnosti določa višino oskrbovalnih stroškov in način plačevanja krajevno pristojni ban po odobrenju ministra za socialno politiko in narodno zdravje v skladu z zakonom o bolnišnicah.

Za zdravila, ovojni in ostali material v državnih bolnišnicah določa novi pravilnik, da se plačajo po dnevni oskrbovalni taksi takole: v bolnišnicah s 60 posteljami 10 odstotkov dnevne oskrbovalne takse, v bolnišnicah z 61 do 300 posteljami 15 odstotkov, v bolnišnicah s preko 300 posteljami pa 20 odstotkov. V bolnišnicah za duševne bolne se ti prispevki ne plačajo. Navedene takse pa ne veljajo za zdravljenje z radijem ali röntgenom, za kar veljajo posebne, že določene pristojbine. Navedenih taks za zdravila itd. ne plačajo: aktivni in upokojeni državni in banovinski uslužbenci, upokojeni državni in banovinski uslužbenci, upokojeni oficirji in vojni uradniki, aktivni in upokojeni orožniki, graničarji in družinski člani, računajoč v družino vse nepreskrbljene člane ne glede na to, ali zanje pre-

jemajo draginjsko doklado ali ne, — ako se zdravijo v III. razredu. Bolniki v II. in I. razredu pa plačajo te pristojbine ne glede na višino neposrednega davka. Bolniki, ki trpijo na kužnih in spolnih boleznih, plačajo polovico predpisanih taks za bolniške stroške v III. razredu.

Posebno važna je določba novega pravilnika, da se oskrbovalni stroški lahko plačajo v mesečnih obrokih. Uprave bolnišnic lahko odobrijo plačevanje stroškov v mesečnih obrokih najdalje za leto dni, računajoč od dneva, ko je bolnik zapustil bolnišnico. To se lahko dovoli onim, ki bi jim plačevanje stroškov naenkrat lahko ogrozilo obstanek. Poročilo o tem mora podati občinska uprava, overiti pa jo mora upravno oblastvo I. stopnje.

Matere ali dojilje, ki spremljajo v bolnišnice dojenčke ali malo deco do treh let, plačajo, ako se istočasno ne zdravijo, stroške samo za eno osebo. Bolne matere z dojenčkom plačajo stroške samo zase.

Čuvajte se prehlada!

V jesenski dobi so jako pogosta obolenja zgornjih dihalnih organov (nosne in ustne dupline, žrela in bronhijev). Da se teh obolenj obvarujemo, moramo posebno paziti na dihanje.

Pravilno diha človek skozi nos in s tem prepreči, da vstopijo v naše telo škodljiva tuja telesa, predvsem prah in bakterije. Razen tega urejuje dihanje skozi nos temperaturo in vlažnost vdihanega zraka, tako da vstopi ta, primerno pripravljena, v pljuča. Zato se mora vsako obolenje, ki bi oviralo dihanje skozi nos, po strokovnjaku odpraviti.

Če dihamo skozi usta, je nevarnost, da nastopijo vnetja in različni katarji, mnogo večja. Pa tudi druge posledice ima lahko tako dihanje: zanimivo je, da sili posebno otroke, ki dihamo skozi usta, ponoči pogosto na vodo. Razen tega razpokajo ustnice, prav lahko obole tudi zobje in ustna sluznica. Vnetje mandljev (angina) je pogosto posledica nepravilnega dihanja, ki vpliva tudi na prebavo, ker se mora z zvečenjem prekiniti, da se pride zopet do zraka. Dihanje skozi usta je tudi vedno hitrejše in bolj površno, zato je izmenjava plina v pljučih zmanjšana in delo srca povečano. Lahko je dokazati, da so ljudje, ki dihamo skozi usta pri telesnih naporih manj odporni in bolj izpostavljeni prehladu kakor pa tisti, ki dihamo skozi nos. Tudi spanje je pri tistih

nemirno, vrat in usta postanejo suha. Težke sanje in mōra so lahko nadaljnja posledica.

Pri obrambi prehlada je zelo važno tudi utrjevanje. Zračne, ne pretople obleke in kopeli, po katerih se mora telo dobro odrgniti, so posebno priporočljive. Važno vlogo pri utrjevanju ima tudi sport, samo pretiravati se ne sme.

V šoli.

Učitelj: «Živalsko meso nam torej služi za hrano. Kaj pa storimo s kostmi?»

«Pod mizo jih vržemo», odgovori Mihec.

Miglaj.

Ona: «Zdravnik mi je prerokoval, da ne bom nikoli ućakala starosti.»

On: «Se je pač zmotil, milostiva gospodična.»

Nasilje.

Minka: «Ali je bil nasilen, ko te je poljubil?»

Betka: «Da, dejal je: Če zakričiš, te ne bom nikoli več poljubil.»

DOMAČE NOVOSTI

* Lepo počaščenje ministra n. r. dr. Kramerja in župana dr. Puca. Na ljubljanskem magistratu so imeli pomembno slavlje. Z mestne hiše je plačala državna trobojnica, v mestni zbornici, ki je bila okusno okrašena, se je zbrala množica uradništva in delavstva h kratki, pa prav lepi svečanosti. Zveza organizacij mestnih uslužbencev v Ljubljani je na eni zadnjih sej imenovala za svoja častna člana generalnega sekretarja JNS ministra dr. Alberta Kramerja in predsednika mestne občine dr. Dinka Puca. Ker je minister dr. Kramer nujno zadržan, mu je predsednik zveze magistratni direktor Jančigaj poslal samo kratko brzojavno sporočilo: «Zveza organizacij mestnih uslužbencev ljubljanskih Vas je imenovala za svojega častnega člana v znak trajne hvaležnosti za neprecenljivo pomoč pri oćuvanju stanovskih interesov mestnih uslužbencev.» Predsednika mestne občine dr. Puca, ki se je osebno udeležil slavlja, pa je direktor Jančigaj med živahnim odobravanjem zbranih mestnih uradnikov in delavcev ogovoril s prav toplim nagovorom.

* Ban na dopustu. Ban g. dr. Drago Marušič je nastopil delni redni letni odmor ter do nadaljnjega ne bo sprejemal strank. Za časa odsotnosti ga zastopa pomočnik bana g. dr. Pirkmajer.

FARAONOV DEDIČ

Medtem pa je Nebseni zbral svoje čete in je že pridrl do Horovega svetišča v Beheniju²⁵. Tedaj mu je neki sel prinesel vest o dogodkih v Usu²⁶. Namestu da bi bil svojim zaveznikom prihitel na pomoč, je strahopetno zbehal v oazo Kenem, da bi se zdelo, da je šel preganjat rodove v puščavi.

Ko se je mudil v Kenemu in ni vedel, kaj naj ukrene, ko je premišljal, ali naj gre res nad divje rodove, kar bi mu prineslo kraljevo odpuščanje, če bi zmagal, so prišli k njemu novi sli. Prve je poslal kralj, ki je zahteval, naj pride takoj v prestolnico in se opraviči, druge pa prijatelj Ejmhotepa, ki so mu sporočali, da se je položaj ujetega kraljiča nepričakovano spet izboljšal. Med sodniki, ki bi morali izreči nad njim in njegovimi sodbo, so bili trije, ki si jih je bil pridobil. Vse je bilo že pripravljeno, da se bodo

obtoženci rešili z begom in potem hitro prišli v tabor Nebsenija.

V časih dobrega kralja Huenata so namreč nekateri trgovci, ki so se med peščenim viharjem izgubili, odkrili kakšnih šestnajst dni daleč v puščavi cvetočo, nenaseljeno oazo, kjer je žito zorelo samo od sebe. Ti možje so prinesli vest o svojem odkritju na dvor in dobili veliko nagrado, da niso svoje skrivnosti nikomur izdali. Dobri kralj se je namreč upravičeno bal, da ne bi njegovi podložniki zapustili Nilove doline in se napotili proti srečni oazi, če bi kaj o njej zvedeli. S smrtjo dobrega kralja je tudi ta oaza zapadla v pozabljenje. Le kraljevič Ejmhotep je vedel zanjo, ker je hranil zapiske, ki mu jih je bil oče zapustil in kjer je bila oaza omenjena.

Ko je zdaj uvidel, da je njegov načrt izdan samosilniku Ramzesu, se je sklenil umakniti v oazo in si tam pridobiti še čete divjih narodov na severu in zapadu. Z njimi je mislil potem napasti faraona in ga vreči s prestola, ki je bil po vsej pravici njegov. To je sporočil Nebseniju in mu ukazal, naj pripravi vse za pot v puščavo.

Namestu da bi bil Nebseni svojo zmoto popravil, je pokazal, da je vreden naslednik ne-hvaležnega, izdajalskega Eja. Vse, kar je na ta način zvedel, je povedal odposlancem kralja

Ramzesa in jim je izročil tudi Ejmhotepove zaupnike, da bi si izprosili odpuščanje. Samo skrivnost o oazi sredi puščave je zamolčal.

Toda ta zločin mu ni prinesel pričakovanega plačila. Ramzes je na smrt ertil vse, ki so ga hoteli pahniti s prestola. Zato je še enkrat poslal k njemu sle, ki jim je bilo naročeno, naj ga primejo in privedejo v mesto Us. Ko pa so prišli v Nebsenijev tabor, izdajalca ni bilo več tam. Bežal je že proti puščavi. Dohiteli so ga. Ko je zvedel, kaj zahteva kralj, je svojim vojakom odkril skrivnost rodovitne oaze in jih z lahkoto pripravil do tega, da so sklenili z njim vred oditi tja. Kraljeve odposlance je dal pobiti. Potem se je s svojo vojsko vred odpravil proti zapadu in nihče ni več slišal o njem besedice.

Tako je bil kraljevič Ejmhotep zaradi tega črnega izdajstva spet ogoljufan in izročen svojemu sovražniku na milost in nemilost. On, njegova mati in drugi zarotniki iz kraljeve hiše so si morali sami vzeti življenje, njegove prijatelje nižjega rodu pa so pomorili ali pa poslali v kamnolome med sužnje. Samosilnik Ramzes in krivi preroki krivega boga Amona so se veselili, da so naposled zatrli zarod dobrega kralja Huenata.

Toda tudi to pot so se zmotili. Preden se je kraljevič Ejmhotep zapletel v zaroto, mu je bila namenjena ena izmed faraonovih hčera za ženo. Ejmhotep pa je mislil, da ne bi bilo prav, če bi se vezal z zaščitnikom krivega boga Amona in je

²⁵ Dandanes je to mesto Wadi Halfa pri drugem Nilovem kataraktu (vodopadu).

²⁶ Mesto Us je bilo tedaj prestolnica egiptskih faraonov. Bolj znano je pod imenom «Thebe» in je imelo sto mestnih vrat. Leži okoli dandanašnjega Luksorja in Kamaka.

* Samo še do 20. t. m. dobe naročniki «Domovine» roman «Dva človeka» po 32 Din. Potem bo knjiga tudi zanje stala 50 Din. Naročite se na knjigo takoj, da Vam pošljemo položnice! Prijave sprejema iz prijaznosti uredništvo «Domovine».

* **Sladkor za vinske mošte.** Kraljevska banska uprava sporoča: Občine, ki so prejele od kletarskega nadzornika dovoljenje za slajenje mošta, naj vložijo utemeljeno prošnjo za dodelitev trošarine prostega sladkorja naravnost na ministristvo financ, oddelek za trošarine v Beogradu. Prošnjo je priložiti dovoljenje kletarskega nadzornika, iz katerega so razvidni vsi prosilci iz dotične občine kakor tudi točna množina dovoljenega sladkorja.

* **Potrebna kmetijska knjiga.** Prejeli smo knjigo «Kmetijsko berilo I. del», ki jo je izdalo «Društvo kmetijskih strokovnjakov za dravsko banovino». Uredil jo je Josip Štrekelj. Na jako trdnem papirju in čistem tisku je na 110 straneh 23 sestavkov, ki so jih spisali odlični strokovnjaki iz poljedelstva, travništva, živinoreje, sadjarstva, vinogradništva, kletarstva in zadrugištva. Avtorji so izbrali snov iz navedenih kmetijskih panog, ki je v sedanjem času najvažnejša za dvig in izboljšanje kmetijskega gospodarstva. Zelo važen je spis inž. Mikuža o načina pridelovanja izboljšane semena, Sušiča o preprečevanju bolezni na krompirju in o vzreji bikov, inž. Hočevarja o namakanju travnikov, Flega o sadnih nasadih ob cestah, Štreklja o orehih in kostanjih, Priola o izboljšanju sadne kupčije, potom pravilnega pakovanja, Gombač, Kafol in Kuret nas poučujejo o vinogradništvu ter kletarstvu vina in sadjevca. Lipovec podaja navodilo o kisanju krme v silosu. Prav tako važni so še ostali sestavki, ki podajajo temelje pravilnega gospodarjenja.

* **Avto cenejši kot železnica.** Konkurenca avtomobila čuti železnica celo pri izvozu jabolk. Iz obmejnih krajev severne Štajerske gre skoraj ves izvoz jabolk v Avstrijo na dunajski trg na tovornih avtomobilih. Tako izvažajo šentiljčani in drugi, sedaj pa so začeli poskušati tudi sadjarji iz Sv. Martina pri Vurbergu. Prevoz z avtomobili je toliko cenejši, da sadjarjem tudi pri nizkih cenah sadja še nekaj ostane.

* **Osem mesečno dete zadelo 200.000 Din.** Pri zadnjem žrebanju državne razredne loterije je zadel četrtinski dobiček v znesku 200.000 Din 8-mesečni sinček obrtnika v rudniku Trebča Nikole Jakovljeva. Prve dni po rojstvu otroček ni imel take sreče, ker ga je mati čez tri dni zapustila

in se poročila s svojim ljubčkom. Oče je našel otroku dojiljo. Nedavno je kupil četrtinsko srečko državne razredne loterije na ime svojega sinčka, ki se mu je sreča nasmehnila, da je dobil lepo premoženje, ki mu bo vsaj malo olajšalo izgubo matere.

* **Velik požar je uničil prejšnjo nedeljo veliko gospodarsko poslopje g. Avgusta Pukla, lesnega trgovca v Zrečah.** Ogenj je bil zelo obsežen, saj je bilo zavito v plamene gromno, preko 20 m dolgo gospodarsko poslopje, kjer je bilo do zadnjega kotička vse natlačeno s krmo in drugimi poljskimi pridelki. Neumornemu delu gasilcev, ki so bili polnih 12 ur v akciji, je uspelo požar tako omejiti, da sta pogorela le ostrešje in krma ter da se ogenj ni razširil na bližnja poslopja in ogromna lesna skladišča. Pogorelo poslopje je bilo še skoraj novo in trpi g. Pukl vzlic zavarovalnici: še ogromno škodo, ker so precej poškodovani zaradi prodirajoče vode tudi vsi spodnji prostori, kamor sicer ogenj ni segel. Požar je bil brez dvoma podtaknjen in sicer leti sum na nekega, pred kratkim časom odpuščenega delavca.

* **Smrt pod kolesi avtobusa.** Na cesti Škofja Loka-Zminec se je pripetila preteklo nedeljo huda nesreča. Delavec Andrej Perko, oče treh otrok je prišel pod poštini avtobus, ki se je z njim vozilo 9 pečnikov, iz Škofje Loke proti Zirem. Šofiral je Jože Lahajnar. Zaradi nekega optekajočega se pijanca je bil šofer prisiljen, da je zavozil popolnoma na levo, kar pa je imelo hude posledice. Nenadoma se je znašel z avtobusom pred dvema neznanecema, ki sta tudi korakala po sredi ceste. Oba sta preplašena odskočila, a Perko v svojo nesrečo prav na levo stran. Avtomobil je nesrečneža zagrabil in še predno je utegnil šofer voz zavreči, so šla Perku kolesa čez tilnik in je obležal na mestu mrtev. Orožniki so zaslišali več prič, ki so izpovedale, da je šofer pri nesreči nedolžen in da jo je zgolj pripisati nesrečnemu naključju.

* **Naplavljeno žensko truplo.** Drava je te dni v Markovcih pri Ptujju naplavila žensko truplo. Kdo je utopljenka, še niso mogli ugotoviti. Domnevajo, da je pokojnica nesrečna mladenka Minka Mavčičeva, ki je pred tremi dnevi skočila v Ptujju v Dravo. Sodijo, da je pokojnica stara 23 do 28 let, kar bi ustrezalo starosti Minke Mavčičeve.

* **Štrašna rudniška nesreča.** V premogovniku Klenoviku nedaleč od Požarevca se je pripetila nedavno nesreča, v kateri sta izgubila življenje dva mlada rudarja, tretji, Slovenec Matija Belinc,

pa je bil rešen po čudežnem naključju. Vsi trije so rinili v jami vozičke, ta pa je izpodbil pokončno bruno, da se je tramovje sesulo na rudarje.

* **Dva požara pri Litiji.** Prejšnjo nedeljo jutraj je nastal požar na Hočevarjevem hlevu v Sp. Hotiču. Ker je vsa stavba iz lesa in s slamo krita, je požar kaj hitro opravil svoje delo in je cela zgradba pogorela do tal. Vrli hotički gasilci so bili z motoriko takoj pri požaru in se jim je z neumornim brizganjem posrečilo požar omejiti, da ni prešel na sosednje hiše. Pogorela je skoro vsa krma, to je okoli 30.000 kg sena in 5000 kg slame. Lastnik trpi nad 50.000 Din škode. — Drugi požar pa je upepelil isto nedeljo zvečer kozolec posestnika in gostilničarja Avgušтина Vrhovca iz Gradca pri Litiji, ki stoji na graškem polju med Kržanom in Premkom. Ker so bili litijski gasilci neverjetno hitro na licu požara in je motorika tudi takoj prišla v obrat, se je posrečilo del kozolca rešiti. Vrhovec utrpi škode okoli 3000 dinarjev, ki je delno krita z zavarovalnico. Požar je bil nedvomno podtaknjen, ker se je ugotovilo, da je bilo zažgano nad četrto lato v kozolcu.

* **Tragična smrt pismonoše.** 45letni pismonoša Jože Citerer je te dni v svojem stanovanju v Novi vasi 46 pri Celju iz neznanega vzroka izpil večjo količino solne kisline. Citerer je so prepepljali v celjsko bolnišnico, kjer je podlegel zastrupljenju.

* **Uboj.** V vasi Piršembregu pri Globokem, so fantje kožuhali koruzo pri posestniku Francu Cizlju. Kožuhači pa so prišli že vinjeni in po njihovem zadržanju sodeč očitno s slabim namenom. Gospodar jim je dal še nekoliko piti, potem pa so hitro našli vzrok za prerekanje in seveda tudi za pretep. Sklepa se, da je bil duševni vodja pretepačev hlapec Karol Zagmajster. Ta je namreč pred leti izmaknil gospodarjevemu bratu Ivanu Cizlju 200 Din. Po Cizljevi prijavi se je denar res tudi našel pri Zagmajstru. S kolci, ki so jih bili že prej pripravili, so divjaki navalili na Ivana Cizlja in ga tako grozno stolkli, da je takoj po prevozu v bolnico v Brežicah umrl. Najhujši od napadalcev je bil Jože Bosina, ki je naravnost divjal. Gospodar Franc Cizelj, ki je branil brata, je ranjen na levem očesu, katero bo najbrž izgubil. Žena ubitega in sosedja Umekova, ki sta tudi hoteli braniti, sta takisto poškodovani na glavi in na rokah. Štirje od napadalcev so se drugi dan sami javili na orožniški postaji v Dobovi, eden pa se še skriva. Vsa bližnja in daljna okolica živi pod groznim vtisom divjaškega poboja.

ženitev zmeraj odlašal. Skrival pa se je oženil s preprosto deklico iz ljudstva. Z njo je imel mene, tvojega očeta Etfanha, ki ti je to zgodbo napisal.

Ko je moj oče Ejmhotep umrl, sem štel še le tri mesece. Ko je moja mati zvedela o dogodkih v Usu, je zbežala z menoj k pastirjem v močvirju, ker se je bala zasledovanja. Tam sem zrasel kot pomagač pastirjev pri njih napornem, nevarnem delu in nisem vedel, kdo je moj oče. Šele malo pred smrtjo mi je mati razkrila skrivnost mojega rojstva ni mi izročila zapuščino svojega moža, mojega očeta.

Vse sem skrival na varnem, pokopal mater, kakor je dolžnost dobrega sina, in se odpravil potem v Us, da bi se maščeval nad morilci svojega očeta.

Razočaranje, ki sem ga tam doživel, je bilo hudo. Mogočnejši kakor kdajkoli prej je bil krivi bog Amon in ves svet bi se bil iz mene norčeval, če bi bil jaz, siromašni hlapec pastirjev, iskal pomoči, da bi vrgel s prestola samosilnika Ramzesa. Saj mi je manjkalo še osnovni pojem, da bi veljal za enakopravnega moža z drugimi, namreč umetnost pisanja. Zato sem čez dan delal pri razkladalcih blaga v pristanišču, da sem si prislužil dovolj za življenje, zvečer pa sem hodil v šolo k nekemu učencu prerokov, ki me je naučil pisanja.

Toda ukaza svoje matere vendar nisem mogel izpolniti. Ko sem se naučil umetnosti pisanja,

sem se šele prav zavedel svoje slabosti in moči krivega faraona. Prav tako se nisem upal brez pomoči in sredstev odpotovati proti oazi Nebesnega stebra Tuatu, da bi poklical izdajalca Nebsenija na odgovor. Za tako početje bi bilo treba denarja, obilo denarja in tega sem si moral najprej pridobiti.

Zato sem si tu in tam izposodil majhno glavnico in začel ob reki kupčevati. Toda le počasi sem se povzpел do premoženja, zakaj trgovcev je obilo in faraon zahteva čedalje več davkov, da lahko krasi templje krivega boga Amóna.

Ko sem se naposled prikopal do blagostanja, sem moral začeti misliti tudi na to, da se oženim, ker bi drugače z menoj rod mojega prednika, dobrega kralja Huenata izumrl. V petdesetem letu sem že bil, ko si se rodil ti, moj sin Debaset. Takrat sem si kupil tudi manjše posestvo nedaleč od groba Huenatovega, da bi bil svojemu pradedu bliže. Tudi sem poiskal zapuščino svojega očeta, ki je bila v močvirju skrita, in jo prenesel na svoj novi dom.

In pri vsem tem je poteklo obilo let. Moji lasje so osiveli in ni več daleč dan, ko pojdem k nevidnemu bogu. Utrujeni so moji udje in slabotne mišice mojega telesa. Zdaj ne smem več misliti na to, da bi se sam maščeval za svojega očeta, kraljeviča Ejmhotepa.

Zato sem napisal vse, kar vem, za tebe, moj sin Debaset, da boš dalje gradil na mojem delu

in še nadalje zbiral sredstva, da pripomoreš pravični stvari do zmage. Če se boš pa tudi ti čutil preslabotnega, da bi se lotil odločilnega boja, ali pa če bi se ti primerila kakšna druga nesreča, izroči te listine svojemu sinu, dokler kdo izmed tvojih naslednikov ne bo izpolnil maščevanja.

Ponovi mi ukaz, ki ga nalagam tebi: naj gre proti oazi Zapadnega nebesnega stebra Tuatu in kaznuje zalego zločinskega izdajalca Nebsenija.

Izroči mu tudi dediščino mojega očeta, kraljeviča Ejmhotepa, ki ti jo dajem:

Prvič: njegovo glavnico s širokim pasom in diademom okoli nje.

Drugič: njegov hopeš,¹⁷ znamenje kraljevske časti, ki ga je nosil še dobri kralj Huenat.

Tretjič: pečatni prstan z imenom nevidnega boga. Nekoč je služil tudi za spoznavanje med tistimi, ki so edino resničnemu nauku hoteli pripomoči do zmage in ki so bili vsi razen izdajalca Nebsenija pomorjeni.

Četrtič: kažipot proti oazi Zapadnega nebesnega stebra Tuatu, kakor so ga napravili v palači dobrega kralja Huenata po ustnem izročilu najditeljev srečne oaze.

In zdravstvuj, moj sin Debaset, spoštuj moje besede in spominjaj se jih, če hočeš biti deležen blagoslova svojega očeta Etfanha!

¹⁷ meč.

(Dalje prihodnjič.)

* **Umor lastnega nezakonskega otroka.** Pred velikim kazenskim senatom v Mariboru je stala te dni 24letna služkinja Ana Poljakova z Brezove gore, obtožena, da je letos v avgustu zadušila svojega štiri mesece starega nezakonskega otroka in ga nato vrgla v narasli potok Rogoznico. Poljakova je služila zadnje čase pri posestniku Martinu Čučku v Spodnji Vohičini in je imela ljubavno razmerje s 17letnim Čučkovim sinom Milanom. Razmerje ni ostalo brez posledic in je Poljakova povila letos v marcu zdravega dečka, ki so mu pri krstu dali ime Metod. Ker so jo pa ljudje zelo dražili in jo je tudi gospodar odslovil, je bila brez vsakih sredstev in brez strehe. Pri razpravi se je zagovarjala, da je dejanje izvršila zaradi bede. Senat je upošteval razne okoliščine in je izrekel milo obsodbo: tri leta težke ječe in izgubo častnih pravic za dobo treh let.

* **Zopet vlom v občinsko pisarno.** V nedavni noči so neznan storilec vlomil v pisarno občine Sv. Lenart nad Laškim. Odstranili so železni zapah in vdrli v pisarno skozi vrata. Ker v pisarni ni železne blagajne, so bili prepričani, da je denar zaklenjen v pisalni mizi, iz katere so iztrgali predal ter ga odnesli pod bližnji kozolec, kjer so ga poblizje preiskali. Na srečo pa ni bilo v predalu razen nekaj kolekov in dveh hranilnih knjižic nobene gotovine. Tatovi so odnesli za 400 dinarjev kolekov, dočim so hranilne knjižice pustili.

* **Bridko razočaran vlomilec.** V eni zadnjih noči je bil pri Sv. Jakobu v Slovenskih goricah izvršen prav drzen vlom in tat je odnesel za blizu 20.000 Din plena, ki pa mu je spotoma kaj hitro skopnel v ničvreden, samo s praznimi čačkami počekkan papir. Vlomljeno je bilo namreč v urad pogodbene pošte pri Sv. Jakobu, ki je nastanjen v hiši posestnika Franceta Snuderla. Vlomilec je odresel 27 neizplačanih čekov in eno poštno nakaznico, ki so se glasili na razne naslove v skupni vrednosti 9485 Din, in dvoje potrdil o izplačilu dveh brzojavnih denarnih nakaznic v vrednosti 9000 Din. Vse te nakaznice so bile seveda še o pravem času uradno preklicane in jih storilec na svoje veliko razočaranje ne bo mogel vnovčiti. Z vlomom je samo hišnemu gospodarju prizadel za okrog 150 Din škode. Da si je pomagal pri vladu in da je lahko pohitel na beg, je neznanec mimgrede ukradel iz Snuderlove drvarnice še sekuro in pa možko kolo, ki je bilo last Antona Fürsta iz Cmureka. Z ukradenim kolesom pa vlomilec ni dolgo bežal. V nekem jarku v Spodnjem Jakobskem dolu je z vozila snel samo obe kolesi in sedlo, da jih ob kakšni ugodni priliki spravi v denar ali kako drugače izkoristi, ogrodje pa je odvrnel. Orožniki vneto zasledujejo drznega neznanca.

* **Prebrisane ciganke.** Večkrat se je že zgodilo, da so opeharile kakega lahkovernega ciganka s pretevo, da iščejo krstnega botra ali botro za novorojenega otroka. Seveda zatrjujejo, da so bogate in da se bodo revanžirale z zlatino in preprogami. Tako so potegnili ženo nekega posestnika v Struževem. Kazale so denar, češ da niso siromašne in obetale, da bodo botro poplačale z zlatim prstanom in zlatimi uhani. Tako so izvabile od žene nekaj denarja, napravila je tudi nekaj obleke za cigane, v trgovini pa so vzeli na botrin račun kar za 300 Din blaga. Cigani, doma v Sremski Mitrovici, pa so potem pobegnili.

* **Vasovalec je ustrelil.** V bližini Leskovca v Halozah se je preteklo nedeljo dopoldne odigrala krvava drama, ki je zahtevala življenje mladega, jedva 28letnega posestnikovega sina Gabrijela Brusarja. Fant se je ženil pri Mariji, hčerki posestnika Ivana Kolesnika, kar pa očetu ni bilo všeč. Zaradi tega sta se s fantom večkrat sprla. Ko je v nedeljo okrog 8. zjutraj Gabrijel spet prišel k dekletu v vas, sta se spet sprla s starim Kolesnikom, ki je fanta podil iz hiše. Fant se je upiral, zmerjal, stari pa je v jezi snel lovsko puško in ustrelil. Mladi Brusar se je prsa zadet zgrudil pred hišo ter izdihnil v nekaj minutah. Posestnika Kolesnika, ki obžaluje svoj čin ter ga opravičuje z veliko razburjenostjo, so orožniki odvedli v zapore ptujskega sodišča.

* **Tihotapske zgodbe.** V Avstriji je v obmejnih krajih cena svinj padla in priliko so izrabili nekateri naši posestniki, da so se na oni strani meje preskrbeli s pujski ter jih na skrivaj spravili v svoje hleve. Vsevidno oko carinskih organov pa je pujske izsledilo. Dvema posestnikoma v Gradišču so zaplenili po dva prašiča, enemu pa enega. Poleg tega so ugotovili, da so se ti posestniki bavili tudi s tihotapstvom sladkorja, vžigalic in celo koles. V Slatinskem dolu pa so naši obmejni organi zasačili posestnika, ki je skušal spraviti v Avstrijo dva vola. Obe živali so mu zaplenili.

* **Resnica pod vešali.** Okrožno sodišče v Vranju v Južni Srbiji je pred nekaj meseci sodilo Randjelu Stojanoviću iz Mrtvice pri Vladičinem hanu, ki je bil obtožen, da je umoril svojo ženo Stano. Stojanović, preprost kmet, je več let živel v najlepši slogi s svojo ženo Stano, ki mu je rodila štiri otroke. Toda se je potem zgodilo, da se je Randjel spoprijaznil s lepim dekletom v svoji vasi, Jelico Rajkovičevu, pa je začel zanemarjati ženo in jo naposled tudi pretepati in mučiti na vse mogoče načine. Ravno tako surovo je ravnal s svojimi otroki. Skušal se je iznebiti žene, da bi se mogel poročiti z Jelico. Ker pa se ženi ni dalo prav nič očitati in je bila tako razporoka vsekako popolnoma izključena, je naposled sklenil, da se je reši na drug način. Bilo je nekako pred poldrugim letom, v viharjni snežni zimski noči, ko jo je zadavil na mrtviškem mostu. Ko je bila žena mrtva, ji je žepe napolnil s peskom in jo vrgel v vodo. Tako voda ni dolgo časa vrgla mrljica iz sebe. Zgodilo se je to šele v poletju, nakar se je obnovila prej ustavljena preiskava in so oblasti pripravile Randjela, na katerega je letel sum, da je morilec. Po daljšem tajanju je Randjel naposled priznal zločin, ali je obenem tudi izpovedal, da sta mu pri umoru pomagala Aleksander Stojčič in Živko Ilić iz Mrtvice in da je plačal vsakemu po 300 Din za to pomoč. Aleksander in Živko sta sicer trdovratno tajila soudeležbo pri umoru, toda sodišče je spoznalo vse tri za krive. Randjela je obsodilo v smrt na vešala, Aleksandra in Živka pa v dosmrtno ječo. Randjelova prošnja za pomilostenje je bila brez uspeha in obsodba je postala izvršljiva. Tedaj pa je Randjela začela peči vest. Nekaj ur pred izvršitvijo smrtne obsodbe je naposled priznal, da je po krivem obdolžil sokrivde Aleksandra in Živka, ker ju je sovražil, misleč, da sta bila tudi onadva istočasno z njim deležna Jeličine ljubezni, da sta torej popolnoma nedolžna. Isto je izjavil tudi v pismu, ki ga je napisal za narodnega poslanca Milana Veličovića, proseč ga, da se zavzame zanj, ki sta po nedolžnem obsojena. Tako si je Randjel razbremenil vest, preden je končal na vešalih. Okrožno sodišče v Vranju je sedaj obnovilo kazenski postopek proti Aleksandru Stojčiču in Živku Iliću. V kratkem se bo vršila nova razprava, na kateri se pač izreče osvobodilna razsodba za oba, ki bi drugače morala nedolžna preživeti vse življenje v ječi.

Dr. Jože Pokorn

je odprl

ODVETNIŠKO PISARNO
v Škofji Loki, Mestni trg 7.

* **Otvoritev pletarskega (košarskega) tečaja.** Na državni tehniški srednji šoli v Ljubljani se bo v ponedeljek 22. t. m. otvoril pletarski tečaj za dijake, ki so dovršili nižjo srednjo šolo z završnim izpitom. Tečaj bo trajal do konca meseca maja. Potrdilo o uspešno dovršenem tečaju služi kot dokaz predpisane dovršene učne dobe in ima značaj pomožniškega izpita za pletarski (košarski) obrt. Nove prijave za sprejem v tečaj se še sprejemajo do 15. t. m. Vsi obiskovalci tečaja se morajo v ponedeljek, dne 22. t. m. ob 8. uri zgledati v direktorij pisarni državne tehniške srednje šole v Ljubljani.

* **Kako koristijo hranilnice gospodarstvu** je geslo, pod katerim priredi Hranilnica mestne občine Brežic v dnevih od 14. do 21. t. m. hra-

nilniško razstavo v prostorih meščanske šole v Brežicah. Razstavljeno bo večinoma gradivo, katero je vzbujalo pozornost že na velesejmski razstavi Zveze jugoslovenskih hranilnic v Ljubljani. Opozorjamo občinstvo, da si zanimivo in poučno razstavo v največjem številu ogleda.

* **Blaznikova «Velika pratika» za leto 1935.** je izšla letos že devetdesetič. Za ta jubilej je prav lepo in primerno opremljena. Znano je, da hočejo imeti Slovenci samo to pratiko, ne samo pri nas doma, temveč tudi v inozemstvu, v Ameriki, Avstriji, Nemčiji, Italiji itd. Ta edina prava in res domača pratika se naroča pri tiskarni I. Blasnikova nasled. v Ljubljani.

* **Vsa vojaška pojasnila** v katerikoli zadevi dobite proti malenkostnemu plačilu pri Peru Francu, kapetanu v p. v Ljubljani, Maistrova ulica št. 14. Priloži naj se znamka za 3 Din za odgovor.

* **Zavese in drugo moderno pohištveno blago** kakor tudi izgotovljene žimnice (madrace) in odeje iz vate si preskrbite poceni v Trgovskem domu Stermecki, Celje. Pišite po ilustrirani ceniki!

* **Važni nasveti za tiste, ki se sami brijejo.** Knjižico s tem naslovom z zelo koristnimi nasveti Vam pošlje na željo brezplačno «KONBINOS», samoprodaja za Jugoslavijo, Maribor, poštni predal 62.

* **«Le Zlatorog milo dá belo perilo!»** pravi ljudski glas. Naše vrle gospodinje, ki dobro vedo, kako silno čistilno moč ima Zlatorogovo milo in kako izdatno je obenem, ga ne hvalijo zaman. Z Zlatorogovim milom oprano perilo je lepo kot novo. Poskusite z njim prati tudi vi in ne boste se kesali! Zlatorogovo milo je domač izdelek. Priporočamo ga najtopleje.

DOPISI

BREGANA. Že večkrat smo čitali in ni nič novega, da se v tem jesenskem času pokaže na drevesu cvet, toda redek primer pa je pri gospodu Antonu Kolaru, gostilničarju v Bregani, kateremu je ena jablana popolnoma razcvetela, tako, da je vsaka posamezna vejica imela po več cvetov in sedaj se že opažajo jabolka v velikosti graha oziroma fižola. Seveda prvi mraz bo to vse uničil. Zelo zanimiv je pogled na vrt, ko z nekaterih dreves listje že odpada, poleg pa drevo, ki je v cvetju. Jablana je stara tri leta in je sedaj prvič razcvetela.

DRNOVO PRI KRŠKEM. (Smrtna kosa.) Žalostna usoda je zadela družino Veličevičevu. Umrla je dobra hčerka Anica v najlepši dekliški dobi 27 let. Bolehala je le dva tedna, dokler ji ni možganska kap pretrgala niti življenja. Bila je blaga duša in zelo priljubljena, kar je pokazal njen pogreb. Najlepša hvala vsem darovalcem vencev in cvetic. Hvala vsem, ki so tolažili družino v žalostnih urah. Hvala dekletom, ki so jo spremile na pokopališče. Anica, spavaj v miru! Zalujočim iskreno sožalje!

MOJSTRANA. V nedeljo 23. pr. m. je bila na našem sokolskem odru otvoritev letošnje sezone gledaliških prireditev z veseloigro «Stari grehi», ki je v vsakem oziru dobro uspeła pod vodstvom br. Pajka iz Zagreba. Najlepša mu hvala za sodelovanje! — V nedeljo 7. t. m. je bila v Šmerčevi gostilni sokolska trgatav grozdja z lepim uspehom. — Ker sta dosedanja brat prosvetar in brat načelnik našega Sokola podala ostavko, sta bila od društvene uprave izvoljena br. Rabič Maks za načelnika in br. Lojze Klančnik za prosvetarja, ki sta svoje dolžnosti že prevzela. Upamo, da bosta napela vse sile za blagor našega društva.

NOVA SELA. Naša sokolska četa je imela pretekli mesec svoj letni javni nastop, katerega se pa zaradi slabega vremena ni udeležilo mnogo gledalcev. Nastop sam na sebi je zelo povoljno uspel. Nastopili so skoro vsi oddelki domače čete. Sodelovali pa so na bradlji in drogu tudi brajci iz Kočevja. — Nastop dece, ki jo je vodila s. Ma-

rineljeva, je bil prav dober. Le kritje je bilo alabo. Prav dobro so nastopili tudi člani, ki so izvajali društvene zletne vaje. Zanimiv je bil nastop starejših bratov domače čete, ki so letos prvič nastopili s palicami. Po telovadbi se je razvila v prostorih br. Kajfeža prijetna ljudska zabava. Med ostalimi so bili navzočni br. Janežič kot zastopnik matičnega društva in več bratov in sester iz Kočevja in nekaj bratov in sester edince iz Fare s starosto na čelu. — Dobili smo novega referenta abstinenčnega in mladinskega odseka, in sicer br. Prešerna. Funkcije izvestilca za narodno prosveto pa je prevzel br. Jože Zagar. Prav marljivo se zbirajo knjige za knjižnico, ki šteje že 200 knjig najrazličnejše vsebine. Pevski odsek je spet začel delovati. Ljudstvo z izrednim zanimanjem zasleduje sokolsko delovanje in počasi spoznava resnico, da sokolstvo ni naperjeno proti veri, ampak da hoče dvigniti narodno zdravje in prosveto.

STRAŽIŠČE (jubilej). Te dni je praznoval v krogu svoje številne rodbine 75letnico rojstva Mihael Bajželj iz Stražišča pri Kranju. Še do lanskega leta je izvrševal svojo sitarsko obrt; kot sitar je bil v službi pri pokojnem trgovcu Jakobu Bajžlju in še preje pri njegovem očetju. Dobro se še spominja dobrih prejšnjih časov, ko sta obrt in trgovina s siti dobro cveteli; stražiška sita so bila znana daleč okoli. Mihael Bajželj se je poročil pred 47 leti in ravno letos je praznovala njegova žena 70 letnico. Imela sta deset otrok. Najstarejši sin Tone je padel v svetovni vojni, ostali pa so še živi. Štiri hčere Micka, Katra, Ivana in Urška ter pet sinov Janez, Tine, Jernej, Stefan in Martin. Janez je inkasant pri Mayerjevi elektrarni v Kranju, drugi pa so zaposleni po kranjskih tovarnah. Vsi so preskrbljeni in zdravi. Oče Mihael je še tudi zdrav in krepak. Stalno bere «Domovino», na katero so naročeni njegovi sinovi. K njegovi 75letnici mu čestitamo in mu želimo še mnogo let!

ŠT. ANDRAŽ PRI VELENJU. Katoliško prosvetno društvo priredi v nedeljo 14. oktobra ob 8. popoldne v Društvenem domu krasno ljudsko igro v štirih dejanjih «Vaški lopov». Pred igro zapoje pevski zbor, med odmori svirajo tamburasi.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

ZAGONETEN UMOR PRI ČRMOŠNJICAH.

Črmošnjice, konec septembra.

V čudnih in doslej še nepojasnjenih okoliščinah je bil pretekli petek zvečer ustreljen posestnik in zastopnik zavarovalnice «Dunava», 58letni France Žabkar, ki ima svojo hišo v Seču pri Črmošnjicah. Žabkar je prejšnji dan povabil svoje prijatelje na lov, s katerega se je vrnil ves utrujen proti večeru domov iz gozdov in prinesel s seboj ustreljeno divjačino ter takoj legel k počitku. Okrog osmih mu je priplesla mlajša hči večerjo, potem pa so domači do desetih luščili fižol, nazadnje pa so se še sami odpravili spat.

Kmalu nato so čuli po veži hojo neznanca, ki se je povzpел po stopnicah na podstrežje, stikal po izbi, nato pa se vrnil nazaj do vežnih vrat, ki pa so bila znotraj dobro zaprta. Okrog enajstih je nenadoma odjeknil iz gospodarjeve sobe močan strel. Izpočetka so domači mislili, da oče sam podi s strelji vasovalce, ker je bil v tem pogledu zelo strog, kmalu nato pa se je pokazalo, da se je v očetovi sobi odigrala v nekaj trenutkih strašna tragedija, katere žrtev je postal gospodar, oče osmih otrok.

Hči Eliza, ki je spala z materjo v sobi tik zraven očetove sobice, je prihitela prva v vežo. Vežna vrata so bila priprta in je zato stekla v sosedno hišo, kjer gospodarijo njeni sorodniki in brat Erik, ki pa je bil zaposlen prav te dni na Spreitzerjevi žagi. V hiši so spalji tesarji, ki jih je bil pred dnevi najel nesrečni Žabkar. Z njimi se je nemudoma odpravila k bratu, ki je ves prestrašen odhitel v Črmošnjice na orožniško postajo in prijavil zločin. Orožniki so se takoj od-

pravili v Seč in zastražili Žabkarjevo hišo in sobico do prihoda sodne komisije.

Sodna komisija je ugotovila, da je morilec v podstrežni izbi vzel Žabkarjevo lovsko puško, se z njo odpravil v njegovo sobico in iz neposredne bližine oddal strel proti Žabkarju. Zadel ga je prav v obraz. Morilec je pretaknil tudi podstrežno izbo, razmetal več oblek in eno vzel s seboj. Ko je izvršil umor, je pustil puško in obleko na pragu pred hišo, nato pa izginil.

Žabkarju so šibre razmesarile obraz. Kosi mesa, jezik, zobje, brki, vse je odletelo po sobi. Nekaj je obležalo na mizi, drugo pa po tleh ali pa na pečici.

Po ugotovitvah okoliščin so orožniki aretirali kot nujno osumljenega pokojnikovega sina 26letnega Franceta, ki ni mogel dokazati, kje je bil med deveto in enajsto uro zvečer. Dognali so, da se je France prejšnjo nedeljo popoldne sprl z očetom, ki ga je hotel celo udariti z grebljico, pa je udarec prestregla 22letna hči Marija. Med preprirom je oče spodil sina od hiše. Zadnje dni se je France potikal okrog sorodnikov. Mnogo se je zadrževal pri svojem svaku Replju v Ribniku. Orožniki so Franceta odpeljali v Črmošnjice, potem pa so ga oddali v preiskovalni zapor novomeškega sodišča.

ZVERINSKI ROPARSKI UMOR.

Samotno posestnico je morilec ponoči razmesaril in slekel, potem pa truplo zavlekel v vodnjak.

Gornja Radgona, oktobra.

Na Kapelskem vrhu pri Slatini Radenci je živel na majhnem posestvu na nekoliko samotnejšem kraju 56letna posestnica Ana Nedokova. Zivela je ločeno od svojega moža, ki biva nekje v Avstriji. Ker je v četrtek 4. oktobra ves dan ni bilo videti in takisto tudi ne v petek zjutraj, so jo sosedje v skrbeh, da se ji ni pripetilo kaj hudega, začeli iskati. Takoj po vstopu v hišo so mogli ugotoviti, da je Nedokova postala žrtev zverinskega roparskega umora, izvršenega nedvomno v noči od srede na četrtek. Mlake krvi in madeži so pričali, da se je med pokojnico in napadalcem bil hud boj. Ko je napadalec svoji žrtvi končal življenje, jo je slekel do nagega in jo zavlekel iz hiše na prosto ter jo vrgel v vodnjak, nato pa izginil. Kakšen plen je odnesel s seboj, še ni ugotovljeno.

O grozovitem odkritju je bilo takoj obveščeno orožništvo v Slatini Radencih, ki je uvedlo natančno preiskavo ter odredilo, da so potegnili nesrečno žrtev iz vodnjaka. Pogled na pokojno Nedokovo je bil strašen; na glavi je imela od hudih udarcev strašno razbito lobanjo ter z nožem ali s sekuro zadane velike rane po obrazu. Levo oko ji je bilo izpahnjeno in izteklo. Na kraj zverinskega dejanja se je podala takoj tudi sodna komisija iz Gornje Radgone. Po komisijskem ogledu je bila pokojnica prepeljana na pokopališče h Kapeli. Orožništvo je storilcu na sledu ter je upati, da bo kmalu v rokah pravice, kar razburjeno prebivalstvo nestrpno pričakuje.

KOVNICA SREBRNEGA DENARJA NA ČATEZU.

Bregana, oktobra.

Orožniki v Ribnici pri Jesenicah in v Samoboru so imeli pred kratkim dober uspeh. Razkrinkali so namreč kovače srebrnega denarja po 20 in 50 Din, ki so se že v prejšnjem mesecu pojavili na hrvaški strani. Orožništvo v Ribnici je vrglo sum na nekega Ferdinanda Ivanška, iz Čateža pri Brežicah, katerega je tudi zaprlo. Pri zasliševanju je Ivanšek priznal, da je on delal te krive kovance, kakor tudi, da je imel v hiši na Čatežu modele. Pri pregledu hiše so našli na podstrežju v dvojnem podu skrite modele, za vplivanje «srebrnikov». Ivanšek je trdil, da je to vse, toda orožništvo je nadaljevalo preiskavo ter našlo tudi zalogo dvajset dobro skritih kovancev po 20 Din in pet kovancev po 50 Din. V stranišnih jami so našli razbit model za petdesetake, dočim

je model za dvajsetake bil še cel. Sedaj je Ivanšek vse priznal in tudi izdal svojega pomagača Jožeta Tomšeta iz Čateža, ki so ga prav tako zaprli. Denar so delali ponoči v Ivanškovi hiši, material je dobavljal Tomše. Krive kovance so vplivali v gipsastih modelih iz cinka. Bil je precej dober, samo nimajo pravega zvoka. Pedesetaki so se jim nekoliko pokazali, namreč rob ni izpadel z napisom «Bog čuva Jugoslavijo» in to ju je tudi izdalo. Ivanšek in Tomše sta razpečevala denar po Hrvaškem, kjer ju nihče ni poznal. Na srečo nista dosti razpečala.

DESETLETNICA SMRTI BR. JOŠKA RAJHA.

Ljutomer, v oktobru.

Te dni poteka deset let, odkar br. Joška Rajha ni več med nami. Dne 10. oktobra se je na cesti med Križevci in Noršinci smrtno ponesrečil. Vest o njegovi nenadni smrti je takrat žalostno odjeknila po Slovenskih goricah in Murškem polju, pa tudi drugod, saj je bil br. Joško povsod znan kot narodnjak od pet do glave, kot čist značaj, kot dobrodušen in vesel sin svoje rodne zemlje. Njegovo delovanje na narodnem področju je bilo tesno združeno z «Murškim Sokolom», ki ga je on pomagal ustanoviti in ki mu je po smrti prvega staroste br. dr. Chloupka vso vrsto let starostoval. Sokolski dom v Ljutomeru je plod njegovega dela. Sokolsko društvo v Ljutomeru bo počastilo svetli spomin nepozabnega br. Joška Rajha v nedeljo dne 14. t. m. s spominsko svečanostjo, ki bo obsegala žalno sv. mašo, položitev venca na grob, govor in petje ter žalni stanek v Sokolskem domu. Društvo vabi vse svoje članstvo, pa tudi prijatelje in znanca brata Joška Rajha, da se udeleže te svečanosti in s tem dokažejo, da še njegovo zlato srce ni umrlo, da še živi in utripa v nas vseh, ki smo ga poznali in ljubili, ker je pognalo v naša srca svojo nestrohljive korenine, ki nas vežejo z njim preko temnega groba. Slava spominu br. Joška Rajha!

IZ MORAVŠKE DOLINE.

Moravče, oktobra.

V torek 2. t. m. smo spremili na moravško pokopališče g. Franca Oreška, posestnika in gostilničarja, o čigar smrti smo že poročali. Lepi pogrebi so pri nas pač redki, a pokojnik ga je zaslužil. Žalni spreved, ki se je vil izpred Kavkove hiše mimo Zadružnega doma, katerega je pokojnik pomagal graditi, je bil jasna slika njegovega življenja. Pred krsto dolga vrsta gasilcev iz Moravč in okolice, za njimi pa številne skupine društev s krasnimi vencii. Obilen prihod pogrebcev je pričal, kako priljubljen je bil «Kavkov ata» med domačim ljudstvom. Na čelu mrtvaškega spreveda je igrala moravška godba. Ganljivo se je poslovil predsednik občine g. Tome kot načelnik gasilcev od najstarejšega člana. Ob odprtem grobu je govoril še odposlanec gostilničarske zadruge iz Ljubljane. Moravški pevski zbor pa je zapel pretresljivo žalostinko. Nato je zabobnela prst na krsto dragega pokojnika in zasolžilo se je mnogo njegovih hvaležnih prijateljev, katerim je bil v življenju moder svetovalec. — Počivaj v miru, blagi oče, z značilnim, samo tebi prirojenimi smehljajem, v solnčni domači zemlji na tako zvanem «Jurkovem brezju», odkoder je razgled tako krasen po vsej moravški okoličii, o kateri si vedel toliko zanimivih dogodbic z minilih časov.

Na Zarenku, prijaznem hribu blizu Moravč, so pričeli odkrivati tako zvano Osoletovo jamo. Našel jo je pred leti neki možak, ki se je nekoč radovedno sklonil nad odprtino. Pri tem mu je padla v globočino žepna ura. Možja so navezali na vrv ter ga spustili skozi ozko kamnitno žrelo, ki se je nekaj metrov od vhoda začelo širiti v votlino. Kmalu je začutil pod sabo tla, kjer je ležala ura nepokvarjena ter se še ni ustavila, čeprav meri globočina kakih 12 metrov. Možja je iznenadila mračna prestornina z lepim kamenitim obokom. Prišel je do kapnika v obliki rjavega stebriča. Toda dalje se mož ni upal, ker se

tamkaj rov nagiba v nižino. Naši raziskovalci pa so premagali ovire in prodrli naprej v precejšnje daljave. Našli so v nekem rovu bister studenček, ki izvira izpod skale in izginja v zemeljske razpoke. Ker je zunaj okrog hriba več studencev, je zanimivo, kje prodira ta čudni samotarček na svetlo. Da bi to dognali, so pobarvali vodo, izvira pa menda še niso izsledili. Naleteli so tudi na kapnike, katerih pa bodo — kakor upajo — odkrili še več, kadar bodo vse votline preiskane. To pa je precej težavno, ker so rovi številni in izpeljani tako, da je kaj lahko zaiti. Zdaj se je treba spustiti nizdol in zopet plezati navzgor, zakaj nekateri rovi zevajo visoko nad hodniki. Kakšen bo zaključek raziskovanja, še ne vemo; naši raziskovalci pod vodstvom g. profesorja Berganta in g. dr. Kalende baje ne bodo odnehali, dokler ne pridejo do konca.

ZIBIŠKE NOVICE.

Zibika, oktobra 1934.

Tukaj v tej lepi Zibiški dolini je res podobno zibelki, ki jo okrog in okrog obdajajo krasni vinogradi, v sredini pa polje in tu pa tam tudi kak gozdič.

Mož, ki pokopava mrliča na tukajšnjem pokopališču, pravi, da ima samo ime pogrebec, dela pa ni nič. Čeprav šteje naša župnija nekaj nad 2000 duš, je vendar letos umrlo samo pet oseb. Letos vlada zdravje v vsej župniji. Tudi živina je zdrava.

Pridelek je zelo pičel, krompirja se je letos za polovico manj pridelalo kakor lani. V okolici, kjer je toča potolkla, je tudi koruza zelo trpela in je pridelek izdatno manjši od lanskega leta. O vinogradih pa sploh ni vredno govoriti. Tam, kjer so druga leta pridelali po 30 do 80 hl vina, ga imajo letos 6 do 20 hl. Vinogradniki svojih izdatkov na noben način ne morejo kriti. Pač pa je krma za živino in svinje letos obilna.

Tudi politično smo se precej poživili. Bivši politični voditelji kar niso mogli pogruntati, kako bi prišli vsaj nekoliko do sape. Pa jo je nekdo pogruntal: «Sakrebolt, kaj pa, Boj!? Alo, vsi pristaši bivše SLS v Zibiki in sosednjih občinah v organizacijo 'Boja'!» Res so v začetku septembra sklicali shod v Zibiko, kamor je prišel za glavnega govornika Kajzlerjev Rude, dr. Dobo-višek iz Št. Jurija. Seveda ni manjkalo psov na gg. ministre dr. Kramerja in Puclja in narodnega poslanca Spindlerja. Šele ko je neki pristaš JNS omenil, da je sedanji poslanec v nekaj mesecih več storil za naše kraje, kakor poprej bivši klerikalni poslanec Vrečko v vseh letih, kar obstoji jugoslovanska država, je govorniku vzelo sapo.

PREKMURSKI GLASNIK

Kmetijska razstava. V Murški Soboti bodo 13., 14. in 15. oktobra priredili kmetijsko razstavo, ki bo obsegala: poljedelstvo, vrtnarstvo, sadjarstvo, vinarstvo, čebelarstvo, perutninarstvo, kmetijski pouk, šolsko vrtnarstvo, gozdarstvo in lovstvo. Na tej razstavi se bo predstavila razen živinoreje, ki je na precejšnji višini, celotna kmetijska proizvodnja. Ze sedaj lahko rečemo, da bo razstava pokazala prekmursko ljudstvo v popolnoma drugačni luči, kakor se navadno misli, da je. Na splošno prevladuje mnenje, da so siromašni Prekmurci zaostali kakor v celotnem kulturnem tako tudi v gospodarskem pogledu. Kdo se hoče prepričati, da se Prekmurec bolj zanima za moderno kmetijstvo, da bolje kmetuje in zemljo racionalneje izkorišča, kot drugod, naj si ogleda soboško razstavo, ki bo v vseh prostorih Sokolskega doma. Pravo sliko o prekmurskem kmetijstvu bi seveda dobili, ako bi bila še živinorejska razstava, saj so Premurci boljši živinorejci kakor marsikod drugod v Sloveniji. Prekmurje sicer ni bogato, ker je jako gosto naseljeno in imajo zato posamezniki razmeroma malo zemlje, toda je željno napredka, kar se najbolj jasno vidi prav v njegovem kmetijstvu. Kmetijstvo pa je

temelj vsake kulture in kdor hoče spoznati narod, naj prouči, kakšen je kmet, ki je edini čuvár prave narodove bitnosti.

Okrožna gasilna vaja. V nedeljo 23. septembra je imelo tretje okrožje murskosoboške župe okrožno vajo v Fiksincih. Pri vaji so sodelovale čete iz Pertoče, Gerlinec, Fiksinc, in Ropoče-brega. Nastopilo je 90 članov. Vajo je vodil župni nadzornik g. Bako. Najprej je vsaka četa izvajala redovne vaje, nato pa so se vršile vaje z orodjem. Mnogo občinstva je z zanimanjem gledalo vajo in ni varčevalo s pohvalo. Vse čete so prav dobro rešile svojo nalogo, posebno pa je pohvaliti četo Ropoče-breg. Dasi najmlajše društvo v okrožju je pokazalo največ volje do dela in vzorno disciplino. Po končani vaji se je vršil mimohod, nato pa je nagovoril zbrane čete župni nadzornik g. Bako. V svojem govoru je izpodbujal k vztrajnemu delu. Prireditelj je bila zaključena z državnim himno. Grajatj pa moramo dejstvo, da smo pri vajah pogrešali več mladih članov.

Več narodne zavesti! Popotnik, ki ga zanese pot v obmejno vasico G., obišče tudi pokopališče, ki je lepo urejeno in mnogo grobov ima tudi nagrobne spomenike. Tujec, ki ne pozna razmer v G., bo trdno prepričan, da je ta vas nemška, kajti izmed številnih nagrobnih kamnov ima samo eden slovenski napis, vsi ostali pa nemške, med njimi več v gotici. Razumljivo je, da so se prebivalci pod madžarsko oblastjo v svojem odporu proti madžarsčini rajši posluževali nemščine, a nerazumljivo je, da so tudi vsi po osvobojenju postavljeni nagrobni spomeniki razen enega nemški, dasi je vas G. popolnoma slovenska.

Vodnikove knjige. Za malenkostno vsoto 20 dinarjev dobi vsak od Vodnikove družbe tri lepe knjige in Vodnikovo pratiko. Kdor želi knjige naročiti, naj se čimprej zgleda pri poverjeniku g. Fridrihu, sodnem uradniku v Murški Soboti.

Smrtna kosa. V Gederoveih je preminul kot žrtev sušice šestoselec g. Gombec Viktor. Veličasten pogreb je pokazal, kako je bil pokojni priljubljen pri vseh, ki so ga poznali. Ob odprtem grobu se je od njega poslovil z lepim govorom njegov bivši učitelj g. Antauer, tovariši pa so mu zapeli žalostinko.

Žrtev alkohola. Naša kronika beleži prav žalostno žrtev od alkohola podivjanega človeka. Posestnik Franc Smodiš iz Domajine se je zadnji čas udal prekomernemu pitju alkoholnih pijač. Svojci so ga odvrčali od te grde navade, a vse lepe besede in prošnje niso nič zalegle. Zato pa je prišlo v poslednjem času v družini večkrat do prepira. Prejšnjo soboto se je Smodiš zopet opil. Začel se je z materjo prepirati in je v hipni razburjenosti pograbil puško ter ustrelil mater v hrbet. Nesrečnica se je zgrudila na mestu mrtva na tla. Smodiša so cankovski orožniki odgnali na orožniško postajo, kjer so ga zaslišali nato pa odvedli v Murško Sobotu na sodišče. V nedeljo je prišla na kraj nesreče sodna komisija, istega dne popoldne pa je bil ob velikem spremstvu sočuvstvujočih vaščanov pogreb. Zalostni dogodek je razburil vso okolico.

Vlom. Preteklo soboto ponoči je neznan vlomilec vlomil v občinsko pisarno v Tešanovcih. Prebrskal je vse omare in predale, uradne knjige pa razmetal po tleh. Njegov plen pa je bil skromen, odnesel je le okoli sto dinarjev gotovine.

Nesreča. Herbai Franc iz Prodanevcev je pomagal Domjanu Štefanu iz Brezovcev pri mlatvi. Ko je vlagal snope v mlatilni stroj, mu je radi neprevidnosti odtrgal stroj desno roko nad kolcem. Ponesrečenca so takoj odpeljali v soboško bolnišnico.

NAŠI NA TUJEM

Herue-Börnig (Westfalija), v začetku oktobra. Jugoslovensko delavsko podporno društvo iz Herue-Börniga priredi 14. oktobra v gostilni Ellinghaus popoldne ob 5. veselico s trgatvijo grozdja, na katero iskreno povablamo vse jugo-

slovensko delavstvo in vsa društva sv. Barbare. Vsak Slovenec, ki je že slišal, ve kako lepo in milo zapoje pevski odsek JDPD iz Erkenschwica pod vodstvom g. Jezernika. Odsek nam je obljubil da nam zapoje nekaj veselih slovenskih in narodnih pesmic. Vsakemu Slovencu, tudi takim, ki so mogoče že pozabili na svojo ljubo domovino in na naše lepe slovenske pesmice, se mora zbuditi srce, če še tako trdo spi, ako čuje tako lep in mil slovenski glas. Torej udeležite se teh par veselih uric v obilnem številu. Čim več nas bo, tem večje bo veselje.

VESTFALSKO PISMO.

Buer-Hassel, v oktobru.

Ker se je nabralo v zadnjih mesecih spet nekaj novic, vas prosimo malo prostora v vašem predragem listu, ki nam je veren glasnik o domačih krajih in nam pove tudi o naših sotrpinih križem po svetu.

Dne 8. julija smo imeli zborovanje našega Jugoslovenskega delavskega društva «Edinosti». Pred prehodom na dnevni red je naš prvi predsednik g. J. Rogina govoril v spomin našemu velikemu rodoljubi in prijatelju delavstva, posebno nas izseljencev v Nemčiji, pokojnemu gospodu dr. Žerjavu. Vsi številni udeleženci občnega zbora so v čast pokojnemu stoječ poslušali ganljive predsednikove besede. Zlasti mi izseljenci v Nemčiji moramo biti pokojnemu našemu prijatelju za vso bodočnost hvaležni za pogodbo o socialnem zavarovanju, ki je bila sklenjena po njegovem prizadevanju med našo državo in Nemčijo. Za to važno socialno pridobitev bomo blagemu pokojniku vedno hvaležni. Slava mu!

Istega dne popoldne je imelo naše društvo s podružnico v Marlu proslavo Vidovega dne, kjer je predsednik g. Rogina ob obilni udeležbi razložil pomen našega narodnega praznika.

Dne 12. avgusta smo imeli spominsko svečanost za našim velikim in neutrudljivim boriteljem za zedinjenje, generalom gospodom Rudolfom Maistrom, ki je prezgodaj zatisnil svoje blage oči. Ganljive predsednikove besede so vsi navzočni poslušali stoje v čast velikemu našemu vojaku. Bodi mu lahka domača zemlja in večna slava! Istega dne popoldne se je društvo udeležilo jugoslovenskega dneva v Marlu.

Dne 15. avgusta je slavil 60letnico svojega rojstva naš dolgoletni član g. Jernej Savšek. V navzočnosti več članov mu je čestital predsednik g. Rogina in se mu zahvalil za njegovo desetletno pošteno varstvo društvene blagajne. Vsi želimo, da bi naš Jernej še mnogo let krepak in zdrav delal v našem društvu. V prijetni zabavi, ki se je razvila, smo okrasili jubilaranta z lepimi cveticami, med katerimi tudi ni manjkalo bodočega strica. Naše pozdrave vsem znancem in prijateljem v stari domovini!

KANADSKO PISMO.

Canal-Elato, B. C., 12. septembra.

Že dolgo se nisem nič oglašil v «Domovini», katere naročnik sem že več let. V našem mestu nas je precej Slovencev iz raznih krajev Slovenije ter smo vsi zaposljeni pri Pacific Co., pri gozdnih delih. Mezde so sicer bolj pičle, boljše pa je vendar nekaj kakor nič. Zadnja tri leta niti tega ni bilo, temveč je bila večina nas na kelifu v Cranbrook. Sedaj se je tukaj izboljšalo vsaj za dobro polovico in upamo še na boljše čase. Letos se nam obeta precej dolga zima, saj je prav danes zapadel prvi sneg in pokrili s svojo belo odejo mrzle hribe, ki bodo beli vse do julija prihodnjega leta. Res, tukaj je dolgočasna zima, toda tolažimo se, da pride spet čas, da se vrnemo iz teh mrzlih gozdov v tople doline domačih krajev. Ljubo je doma, kdor ga ima. Čital sem dopis iz Črnomlja, da je toča uničila vinograde in polja. Zavarujte se vendar proti toči, saj živite le od vinogradov in polja. Vse znance in naročnike pozdravlja M. Šterk.

Novice iz Amerike

Ameriški listi poročajo o vedno lepšem napredku mlade slovenske plavalke Ane Govednikove. Nedavno se je udeležila tekmovanja za prvenstvo Zedinjenih držav v Detroitu in je bila prva na 200 metrov.

Dne 7. avgusta je v Westmoreland Cityju umrla ena naših najstarejših rojakinj, Katarina Šustova, stara 92 let. Rajnka je bila doma iz Žalije vasi pri Polajnah.

Dne 17. avgusta je v Clevelandu po dolgi bolezni umrl 43letni Matija Debevec. Pokojnik je bil doma iz Opališa pri Borovnici na Notranjskem, odkoder je prišel v Ameriko pred 24 leti.

V Pueblu je umrla v najlepši dobi 26letna Ivana Jurgličeva. Poleg moža žalujeta za njo dve hčerki, sin in starši.

V Osagi je umrl 46letni Jakob Perko, doma iz Petelinja pri Št. Petru na Krasu. V Ameriki je bival 30 let. V starem kraju žaluje za njim mati.

Po daljšem bolehanju je v Clevelandu umrla Frančiška Evansova, rojena Konciljeva. Pokojna je štela 51 let; doma je bila iz Zgornjega Kota pri Žužemberku, odkoder je prišla v Ameriko pred 35 leti.

Huda nesreča je doletela Janeza Kosmača v Chicagu. Ko je šel čez cesto, je pridrvela neka avtomobilistka in ga podrla. Dobil je hude notranje in zunanje poškodbe.

Znana Frančiška Tavčarjeva še vedno uganja svoje pustolovščine. List «Free Press», ki izhaja v Detroitu, je nasledel prevejanji in je priobčil obširne članke o njenem življenju. Objavil je pa tudi sliko ljubljanskega opernega gledališča ter poročal med drugim: «Naposled sem dospela (namreč Tavčarjeva) v svoje rojstno mesto Ljubljano. Ob mojem prihodu so bile razobešene zastave na vseh poslopjih, zvonili so po vseh cerkvah in vse prebivalstvo je klicalo: 'Živela!' Oh, kako srečni so bili Ljubljančani, ko se je izgubljena ovca vrnila domov. Priredili so mi sijajen sprejem v gledališču, nato pa so prihajale ženitne ponudbe. Eden najvišjih uradnikov se je celo telefonično ženil z menoj. Odbila sem vse ponudbe, ker se nisem hotela družiti z aristokrati. Jugoslavija je prav majhna država, toda njeni državljani govore tri različne jezike in posledica tega je, da so na cesti vedno pretepi in da vlada splošna zmešnjava. Izkušala bom iz trefi jezikov narediti enega samega in ko se bo narod med seboj razumel, bom napravila zvočni film, saj imam na razpolago milijone, ki so mi jih tisoči ženinov hoteli odnesti, a se jim ni posrečilo.» List je bil še poln drugih podobnih neumnosti, kar je dokaz, kako Američani lahko in hitro se vedejo na lim vsakemu pustolovcu.

Banka Baruch

15, Rue Lafayette, PARIS

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. Vršni vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: št. 1458-66, Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nazknice. 56

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Zelenjava z rižem. V slanem kropu skuhamo malo cvetače, korenčka in rožnega kapusa, vse zrezano, a bolj na veliko. Riž dušimo na masti z malo čebule, ga zalijemo z vodo, v kateri si kuhala zelenjavo. Ko je riž gotov, primešamo kuhano zelenjavo, a previdno, da je prevč ne zmečkamo. Jed naložimo nato v skledo, polijemo z razbeljenim sirovim maslom in dajmo zraven še nastrganega sira. Dajmo krompirjevo salato na mizo.

Mandeljnovi rogljički. Zmešaj 7 dek sirovega masla, 6 dek sladkorja, malo limonove lupine, žličico ruma, en rumenjaka, potem primešaj 10 dek moke, pomešane z malo pecilnega praška, žličico vanilijevega sladkorja in 5 dek olupljenih in zmletih mandeljnov. Vse to zmešaj, iz testa potem oblikuj majhne rogljičke, ki jih na pekači, z moko potreseni, zlatorumeno speci.

Orehovo pecivo. Stolci trd sneg štirih beljakov, k snegu primešaj četrt kile presejanega stolčnega sladkorja, od pol limone nastrgane lupinice, 15 dek drobno zrezanih orehov. Vse skupaj dobro zmešaj. Na tanke oblate z majhno žličico pokladaj drobne kupčke, položi na pekačo in ko si nehala v štedilniku kuriti, postavi pekačo v pečico, da se pecivo vsaj tri ure suši.

Praktični nasveti

Kako ohraniš perilo snežnobelo. Ko je perilo oprano, dodaj zadnji vodi, v kateri plaviš perilo, še mešanico močnega špirta (tri dele) in (en del) in terpentinskega olja. Na vedro vode daš te mešanice dve žlici. Tudi če sušiš perilo na podstrežju (da le ni temno), postane perilo snežnobelo. Povrh pa je tako pranje tudi popolnoma neškodljivo.

Kako osnažiš blatno svilnato obleko. Najprej skrtači obleko narahlo z mehko krtačo, nato jo narahlo zdrgni z gobo ali mehko krpo, namočeno v tekočini, ki si jo pripravila iz vode in finega špirta, vsakega na polovco. Nato svilo zlikaj, če je potrebno.

Svetli plašči se kmalu zamažejo za vratom in v zapetju. Osnažiš jih s toplo vodo, in sicer pomoči čisto krpo v vodo in zdrgni umazane dele plašča. Nato jih dobro zbrisi s suho krpo. Ako ima plašč tudi mastne madeže, jih izmij z vročo vodo, ko se pa posuše, jih osnaži, če je treba, še s terpentinom. Naposled zlikaj plašč narobe z vlažno krpo.

PROGRAM RADIA LJUBLJANE

od 14. do 21. oktobra:

Nedelja, 14. oktobra: 7.30: Mi smo junaki, korenjaki (koračnica na ploščah); 7.45: telovadba (Pustišek Ivko); 8.15: poročila; 8.25: citre solo (Mezgotits); 8.55: versko predavanje; 9.15: prenos iz frančiškanske cerkve; 9.45: plošče; 10.00: pomen telesne vzgoje (Zajec-Boškovičeva); 10.20: španski plesni orkestri na ploščah; 10.40: radijski orkester, vmes samospevi Mirka Premelča; 11.40: otroška ura (Zdravko Ocvirk); 12.00: čas, radijski orkester; 16.00: o svinjereji (Martin Zupane); 16.30: ljudska igra: Kdor zna, pa zna (Maks Simončič); 17.30: Hribčki ponižujete se (zdravice in napitnice na ploščah); 20.00: jugoslovanska mati; 20.25: vokalni koncert Pavle Lovšetove; 21.00: radijski orkester; 22.00: čas, poročila, harmonika solo (Kokalj).

Ponedeljek, 15. oktobra: 12.15: reproducirani koncert godbe republikanske garde; 12.50: poročila; 13.00: čas, spomin na Johana Straussa, kralja valčkov (plošče); 18.00: zaroke in poroke Slavoncev (Hubert Marjanovič); 18.20: Od Urala do Triglava (revija slovankih narodnih napevov na ploščah); 19.20: šport v Jugoslaviji; 19.50: čas, jedilni list, program za torek; 20.00: zdravniška ura (dr. Bogomir Magajna); 20.20: uvod v opero; 20.30: prenos opere iz Beograda, v odmoru čas in poročila.

Torek, 16. oktobra: 11.00: šolska ura: O mladinski igri v splošnem in posebej (Vombergar Jože); 12.15: reproducirani citraški koncert; 12.50: poročila; 13.00: čas, podoknice na ploščah; 18.00: 6letni Janez Berdajs igra na harmoniko; 18.20: radijski orkester; 19.00: otroška ura (Cirila Medvedova); 19.20: o lutkah ni skratih nam plošče igrajo; 19.50: čas, jedilni list, program za sredo; 20.00: Sima Miljutinovič Sarajlija; 20.20: ob 60letnici Arnolda Schönberga (govori Srečko Kopore, Schönbergove skladbe izvajajo na klavirju

Din 76.— 90.— 98.— obleke
Din 260.— 265.— 280.— plašči
Din 260.— 300.— 320.— kostumi
Din 58.— 66.— krila
Din 33.— 42.— bluze

nudi tovarna konfekcije

Trgovski dom

Tovarna perila in oblek

Celje št. 20.

Zahtevajte takoj veliki ilustrirani cenik in vzorce, ki se vam pošljejo brezplačno. Vsa konfekcija se izdelava v lastni tovarni in po meri v par dneh.

Jadviga Pozenelova); 21.20: radijski orkester, vmes čas in poročila; 22.30: angleške plošče; 23.00: iz slovenske književnosti — esperanto (dr. A. Ocvirk).

Sreda, 17. oktobra: 12.15: operne arije na ploščah; 12.50: poročila; 13.00: čas, operne uverture (plošče); 18.00: odmevi iz Rumunije (plošče); 18.20: Bukaresti, vzhodni Pariz II. (Zdenko Aljančič); 18.40: Haydn: Sonata v F-duru na ploščah; 19.00: pogovor s poslušalci (profesor Prezelj); 19.30: jugoslovanska gledališka umetnost; 19.50: čas, jedilni list, program za četrtek; 20.00: prenos opere iz Ljubljane, v odmoru čas in poročila.

Četrtek, 18. oktobra: 12.15: Vsakdo nas pozna, vsak nas rad ima (venčki šlagerjev na ploščah); 12.50: poročila; 13.00: čas, slavni virtuozni na ploščah; 18.00: literarna ura: dr. Bogomir Magajna recitira iz svojih del; 18.20: plošče po željah; 19.20: I. balkanska vojna leta 1912.; 19.50: čas, jedilni list, program za petek; 20.00: radijski orkester: francoska glasba, vmes samospevi Milana Juga; 22.00: čas, poročila, šramel kvartet «Erika».

Petek, 19. oktobra: 11.00: šolska ura: Tam za goro škranjčki pojo (prenos iz Mokronoga); 12.15: iz naše domovine (godba in pesmi); 12.50: poročila; 13.00: čas, iz naše domovine (godba in pesmi); 18.00: slike iz narave (Herfort Joža); 18.20: radijski orkester; 19.00: obletnica otvoritve hrva vseučilišča v Zagrebu; 19.20: radijski orkester; 19.50: čas, jedilni list, program za soboto; 20.00: prenos iz Zagreba; 22.00: čas, poročila, radijski orkester.

Sobota, 20. oktobra: 12.15: baletna glasba na ploščah; 12.50: poročila; 13.00: čas, iz raznih operet (plošče); 18.00: sladki spomini (Udovičeva in Laušetova n aploščah); 18.30: o sanjah in sanjskih bukvah (Ciril Kočever); 18.50: zunanji politični pregled (dr. Jug); 19.20: Hirski pokret; 19.50: čas, jedilni list, program za nedeljo; 20.00: pesmi Brede Ščekove, poje Rudolfova, vmes radijski orkester: jugoslovanska glasba; 21.30: čas, poročila, radijski orkester; 22.20: tamburaški orkester.

„FITONIN“ za zdravljenje ran, hrast, lišajev, čirov in ostalih kožnih bolezni. PREPREČA INFEKCIJO, USTAVI KRVA-
vseh vrst VENJE IN NAGLO ZACELI RANE
Steklenica 20 Din v lekarnah. Po poštnem povzetju 2 steklenici 50 Din. Znanstveno knjižico št. 16 pošlje brezplačno «FITON», dr. z o. z., Zagreb 1-78.
Reg. pod Sp. br. 1281 z dne 28. julija 1935.

ZANIMIVOSTI

× **Ostra zima na vidiku.** Angleški vremenslovcvi napovedujejo za letos zelo ostro zimo. Neki ovčar je namreč odkril, da se je letos silno razpasla neka vrsta jagod, ki zorijo v jeseni le pred hudimi zimami. Tako je bilo jeseni let 1894. in 1928. Znanstveniki, ki ne dajo na takšna vremenska napovedovanja nič, pa so ugotovili, da se kakor v letih 1894. in 1928. tudi letos pojavljajo na vzhodni obale Grönlandije in Islanda mrzle morske struje. Po teh znakih sodeč, bo letošnja zima vse prej nego mila.

× **Mravlje usmrtilo človeka.** Lovci, ki so v nekem gozdu v okolici češkega Chrudina zasledovali divje lovcce, so začuli nekje v goščavi tiho ječanje. Ko so prišli bližje, so našli z listjem in suhljadjo pokritega mladega človeka, ki je kazal le še šibke znake življenja. Groza jih je bila, kajti njegov obraz je bil ves razjeden, a njegovo telo, ko so ga odkrili, ena sama rana. Kaj se je bilo zgodilo z njim, so takoj dognali, kajti iz njegove obleke so se zakadile v lovce cele armade izredno velikih mravelj in jih začele pikati s takšno besnostjo, da so se jih komaj ubranili. Bilo je očitno, da si je bil mladi mož, morda kakšen potepuh, poiskal tu prenočišča in so ga mravlje napadle v spanju. Škodovali mu pa niso toliko njih ugrizi, kolikor mravljinčja kislina, s katero so ga obrizgale. To so ugotovili zdravniki v bolnišnici, kamor so mladega moža, čigar imena še niso dognali, prepeljali in kjer je tudi kmalu izdihnil, ne da bi prišel k zavesti. Mravljinčji strup je zelo soroden čebelnemu strupu in če pomislimo, da more človek umreti od pikov večjega števila čebel, nam postane tragedija, ki se je odigrala v tistem gozdu, popolnoma razumljiva.

× **Čebele in rastline.** V zadnjem času so napravili v ameriški državi v Louisianu zanimive poizkuse, da bi spravili tudi v obliko številik že davno znano dejstvo o vlogi čebel pri oploditvi detelje. Na treh parcelah, ki so jih na vse strani zaprli z mrežami, so posejali deteljo. Mreža prve parcele je bila zelo gosta, 24 lukenj na kvadratni centimeter, druga je dopuščala manjšim žuželkam, da so lahko prišle do detelje, čebelam pa ne, tretja mreža je imela široke luknje kakor pri kurnikih. Na prvi parceli so dosegli celih 5 semen, na drugi 6599, na tretji pa 56.365, to se pravi: šele na zemljišču, kjer se je lahko udejevala čebela, je bila oploditev deteljnih cvetov izdatna.

× **Dolgo življenje bakterij.** Profesor kalifornijskega vseučilišča Lipman je nedavno presenetil učenjake z vestjo, da se mu je posrečilo najti žive bakterije v premogu, ležečem v zemlji več milijonov let. Ni čudno, da je naletela ta vest na odpor mnogih učenjakov, ki so delali v tej smeri poizkuse, pa se niso posrečili. Dr. Lipman se pa za to ni dosti zmenil. Svoje delo je nadaljeval in ne brez uspeha. V svoji delavnici je imel v zapečatenih steklenicah prst 25 in 33 let in v nji je našel mnogo živih bakterij. Preiskal je tudi gradbeni material, iz katerega so bila zgrajena poslopja pred 150 leti, in spet je našel v njem žive bakterije. V opeki, stari nad 600 let, v piramidah, starih več tisoč let, je našel tudi žive bakterije. Dr. Lipman in njegov pomočnik profesor Lieske napovedujeta na tem področju nova odkritja.

× **Sven Hedin se vrača.** Za božične praznike se vrne v Stockholm znani raziskovalec dr. Sven Hedin z znanstvenega potovanja, ki je bilo eno najnevarnejših, kar jih ima ta mož bogatihkušenj za seboj. Zadnja ekspedicija Sven Hedina je imela namen ugotoviti možnost zgraditve

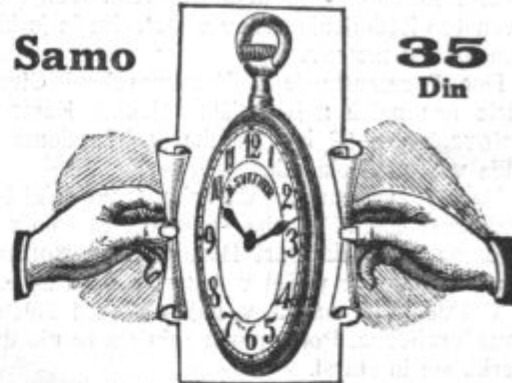
avtomobilske ceste preko mongolske puščave do Urumče, kakor hoče storiti to nankinška vlada. Čeprav je naletela ekspedicija na mnoge težke ovire in doživela nešteto pustolovščin, se je vendar v polni meri posrečila. V gorskih krajih Mongolije je bila izpostavljena silnemu mrazu. V januarju je znašala temperatura do 33 stopinj pod ničlo. Velike težave je morala ekspedicija premagati v peščenih pustinjah. Avtomobili so se pogrezali v pesek tako, da so morali pogrinjati pred njimi plahte. Velika nesreča za ekspedicijo je bila, da je prišlo do vojne nankinške vlade in roparske tolpe mladega uporniškega generala Ma-hung-jina. Enkrat so zaplenili ekspediciji avtomobile vojaki nankinške vlade, drugič pa roparske tolpe. Avtomobili so bili obema sovražnikoma taboroma dobrodošli za prevažanje materiala in vojakov. Nekoč Sven Hedin ni hotel dati upornikom tovrstnega avtomobila prostovoljno. Vojaki pa niso dolgo razmišljali, temveč so si začeli sezuvati čevlje. Člani ekspedicije so takoj razumeli, za kaj gre. Po verskih običajih v teh krajih ne sme biti človek pri ubijanju ljudi obut. Če se je hotel Sven Hedin s svojo ekspedicijo rešiti, je moral izročiti avtomobil upornikom. Nekoč so napadli njegovo ekspedicijo navadni razbojniki in začeli streljati po njej. Člani ekspedicije so se brž skrili za vozove, ki so jih krogel streljajočih tolovajev na mnogih krajih preluknjali. Ekspedicija je dosegla velik uspeh in se vrača z mnogimi zelo zanimivimi odkritji. Doktor Bergmann, član te ekspedicije, je našel pokopališče z grobovi, starimi nad 2000 let. S kravjo kožo prevlečene krste so hranile dobro ohranjena trupla neznanega indijskega naroda. Ekspedicija je zbrala za švedski muzej med drugimi zanimivostmi tudi zbirko 90 novih vrst ptic. Ekspedicija je v polni meri izpolnila svojo nalogo in pripravila kitajski vladi načrt avtomobilske ceste preko doslej nedostopne puščave.

× **Junaška deklica.** Časopisi poročajo o junškem dejanju 18letne Turkinje Aizee, ki je pognala v beg 30 tolovajev. Roparji so ponoči vdrli v hišo njenega očeta, bogatega trgovca Kemal-beja. Umorali so očeta in mater. Deklica pa je trdno spala. Šele hudi ropot jo je prebudil. Ko je hotela po stopnicah zbežati v pritličje, se je spotaknila ob trupli svojih staršev. Planila je nazaj v sobo svojega očeta, kjer je oče imel spravljeno orožje. Brž je zgrabila puško in začela streljati na tolovaje spodaj. Štiri roparje je podrla, drugi pa so preplašeni zbežali in pustili na mestu celo že nabrani plen.

× **Smrt bogatega Američana.** V New Yorku je umrl te dni ravnatelj National City Bank, Percy Rockefeller, nečak najbogatejšega Johna D. Rockefellerja. Učakal je 56 let in je podlegel operaciji na želodcu. Pokojnika so prištevali k najimovitejšim sodobnim Američanom.

× **Oboroževanje Rusije.** Časopisi poročajo o silnem oboroževanju sovjetske Rusije in pravijo, da je uvoz vojnega materiala iz Anglije v Rusijo narasel v letošnjem letu za 27 odstotkov nasproti lanskemu letu. Sovjetska Rusija plačuje ta uvoz z denarnimi nakazili, s katerimi razpolaga v Franciji in na Švedskem.

× **Zaklad v palici.** V Benaresu v Indiji se je nekemu Angležu primerila nenavadna reč. Pri advokatu, h kateremu je prišel, da bi vknjižil večjo hipoteko na svojo hišo, mu je padla iz roke palica ter se razbila na kose. Pri tem je padlo iz palice več redkih biserov, ki jih je mož prodal in z denarjem, ki ga je dobil zanje, takoj poravnal svoje obveznosti. Anglež je podedoval palico po svojih prednikih in jo je nosil leta in leta s seboj, ne da bi vedel, da je v nji shranjen zaklad.

Št. 5012, kovinasta Anker-remontoir, lepo ohišje, pravi švicarski stroj Din 35.—

Št. 5013, ista z radio svetlobnim kazalnikom in kazalci Din 45.—

Št. 5030, zelo fina, posebna tanka Anker-remontoir, chronometer AXO, točno idoča, elegantna, ohišje iz krom-nikla Din 135.—

H. SUTTNER

Ljubljana 6

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.
Cenik zastoj in poštnine prosto.

Pravkar so prišle v promet

razglednice z našimi pravimi narodnimi nošami. Serija obsega 12 razglednic in stane 10 Din. Posamezni komadi po 1-50 Din. Dobe se po trgovinah ali pa v tiskarni J. Blasnik na sl. v Ljubljani.

Za Vas imamo:

Violine . . . 69 Din Gitare . . . 138 Din
Mandoline 95 . . . Harmonike 69 . . .
Tambure . 63 . . . Gramofone 465 . . .

Zahtevajte brezplačni katalog.

MEINEL & HEROLD

tovarna glasbil

pr. podr. MARIBOR št. 104

MALI OGLASI

Iščemo zbiralce naročil!

Tudi take, ki že prodajajo trgovcem in pekomo. Ponudbe z znamko za odgovor na naslov: Separator, Ljubljana, poštni predal 307. 239

Majer, zmožen poljskih panog.

se sprejme na srednjem posestvu. Služba se nastopi lahko takoj. Ponudbe se naj pošljejo do dne 15. oktobra na naslov: Limald Kl., Sv. Anton v Slovenskih goricah 237

Majhno posestvo

se išče zaradi najema za večletno dobo. Ponudbe z opisom in zahtevami sprejema pod «Točno plačilo!» uprava «Domovine». 235

Dobra oblačila

Vam nudimo za majhen denar.
A. PRESKER, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 14.

Prodajamo na obročno odplačila švedske posnemalnike za mleko in brzoparilnike za krmo.

Sprejmemo potnike.
«Tehna», Ljubljana, Mestni trg št. 25/L

Pletilne stroje prodajamo na obroke Tehna, Ljubljana, Mestni trg št. 25/L